

Skýrsla Fjármála- og áhættustýringarsviðs

Við framlagningu árshlutareiknings
Reykjavíkurborgar janúar – júní 2024

Lagt fram í borgarráði
5. september 2024

Borgarráð

Árshlutareikningur Reykjavíkurborgar janúar-júní 2024 samanstendur af samanteknum reikningi A- og B-hluta, og uppgjöri A-hluta sem samanstendur af Aðalsjóði og Eignasjóði. Rekstur innan A-hluta er að hluta eða öllu leyti fjármagnaður með skatttekjum. Leiga fasteigna, gatna, áhalda, tækja og búnaðar er reiknuð í samræmi við reglur og leiðbeiningar um reikningsskil sveitarfélaga, þar sem eignir eru eignfærðar hjá Eignasjóði og leigðar til Aðalsjóðs. Til B-hluta teljast eftirtalin fyrirtæki og rekstrareiningar sem eru að minnsta kosti í helmingseigu borgarinnar: Faxaflóahafnir sf., Félagsbústaðir hf., Jafnlaunastofa sf., Íþrótt- og sýningahöllin hf., Malbikunarstöðin Höfði hf., Orkuveita Reykjavíkur, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs., SORPA bs., Strætó bs og Þjóðarleikvangur ehf. auk Aflvaka hf. Enginn reglubundinn rekstur er hjá Aflvaka hf. Rekstur Slökkviliðs og Strætó er að hluta fjármagnaður með framlögum eignaraðila og eru framlög Reykjavíkurborgar gjaldfærð hjá Aðalsjóði. Hluti af tekjum Íþrótt- og sýningahallarinnar, SORPU og Þjóðarleikvangs koma frá Aðalsjóði. Að öðru leyti eru fyrirtæki B-hluta rekin á grundvelli almennra þjónustutekna.

Rekstrarniðurstaða samantekins reiknings A- og B-hluta var jákvæð um 406 m.kr. sem var 7,1 ma.kr. betri niðurstaða en á sama tímabili árið 2023. Í áætlun var gert ráð fyrir 3,6 ma.kr. rekstrarafangi. Grunnrekstur A- og B-hluta, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir, skilaði 28,3 ma.kr. í afgang sem var um 315 m.kr. yfir áætlun en var 5,2 ma.kr. betri niðurstaða en árið 2023. EBITDA í hlutfalli af tekjum var 21% og hækkar um 2%-stig milli ára.

Rekstrarniðurstaða A-hluta var jákvæð um 196 m.kr. sem var 1.117.m.kr. betri en á sama tímabili 2023. Í fjárhagsáætlun var gert ráð fyrir að rekstrarniðurstaðan yrði jákvæð um 1.903 m.kr. Grunnreksturinn, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir (EBITDA) var jákvæð um 5.948 m.kr. sem var um 1.841 m.kr. betri niðurstaða en fyrir ári síðan. Rekstrartekjur 1.274 m.kr. yfir áætlun en á móti kom að rekstrargjöld að afskriftum undanskildum voru um 1.638 m.kr. yfir fjárheimildum.

Rekstrarniðurstaða Aðalsjóðs var neikvæð um 1.625 m.kr. í fjárhagsáætlun var áætlað að niðurstaðan yrði neikvæð um 2.018 m.kr. og var niðurstaðan því um 394 m.kr. betri en áætlað var.

Rekstrarniðurstaða Eignasjóðs var jákvæð um 467 m.kr. við gerð fjárhagsáætlunar var áætlað að niðurstaðan yrði jákvæð um 2.574 m.kr. og niðurstaðan því 2.106 m.kr. lakari en áætlað var.

Reikningsskil byggðasamlaga og sameignarfélaga í meirihlutaeign Reykjavíkurborgar eru færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar miðað við hlutfallslega ábyrgð borgarinnar í samræmi við breytingar á reglugerð nr. 1212/2015, samanber reglugerð nr. 230/2021. Breytingarnar tóku gildi frá og með 1. janúar 2021.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Skýrsla fjármála- og áhættustýringarsviðs til borgarráðs við framlagningu árshlutareiknings Reykjavíkurborgar janúar-júní 2024 er unnin með svipuðum hætti og fyrri skýrslur með ársreikningum og árshlutareikningum með áherslu á myndræna framsetningu. Tilgangurinn með skýrslunni er að gefa borgarráði glögga mynd af meginniðurstöðum uppgjörsins vegna stefnumótunar og eftirlitshlutverks borgarfulltrúa. Með skýrslunni fylgja greinargerðir um Aðalsjóð, fagsvið og Eignasjóð og um B-hluta fyrirtæki.

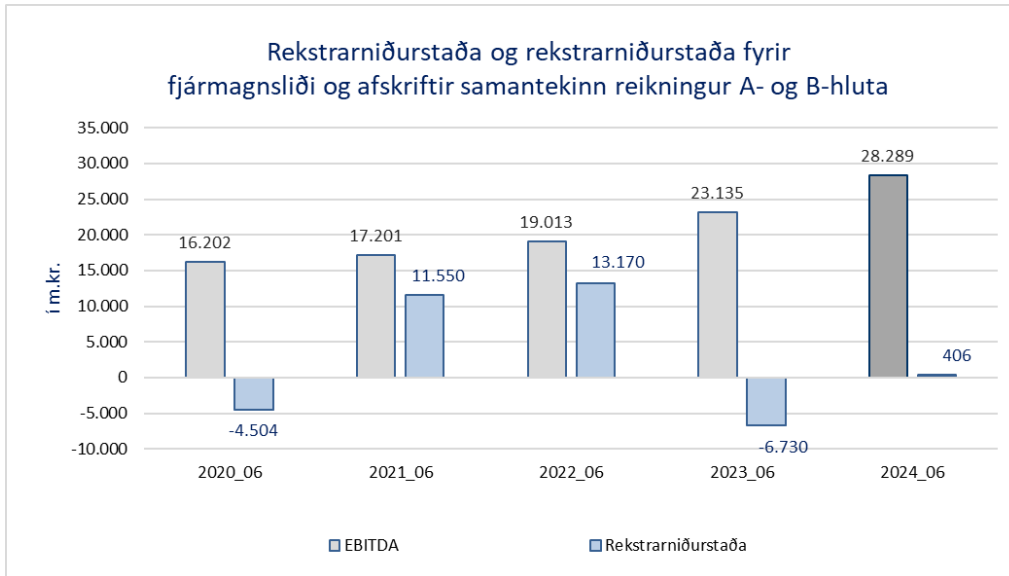
Halldóra Káradóttir,
sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs

Efnisyfirlit

1.	Samantekinn reikningur A- og B-hluta	3
1.1.	Rekstur A- og B-hluta.....	3
1.2.	Efnahagur A- og B-hluta.....	6
1.3.	Sjóðstreymi A og B-hluta	7
2.	A-hluti.....	11
2.1.	Rekstur A-hluta.....	11
2.2.	Efnahagur A-hluta.....	14
2.3.	Sjóðstreymi A-hluta	16
2.4.	Fjármagnsliður A-hluta	18
2.4.1.	Skulda- og áhættustýring.....	20
2.4.2.	Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta.....	21
3.	Samanteknir árshlutareikningar fyrirtækja Reykjavíkurborgar	22
	Viðauki 1: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið.....	23
	Viðauki 2: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum.....	24
	Viðauki 3: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur	25

1. Samantekinn reikningur A- og B-hluta

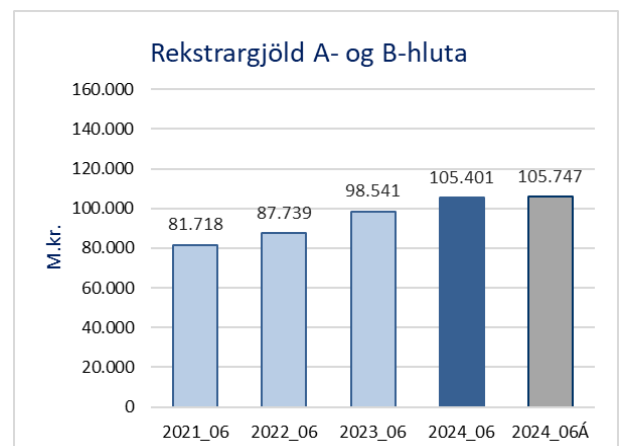
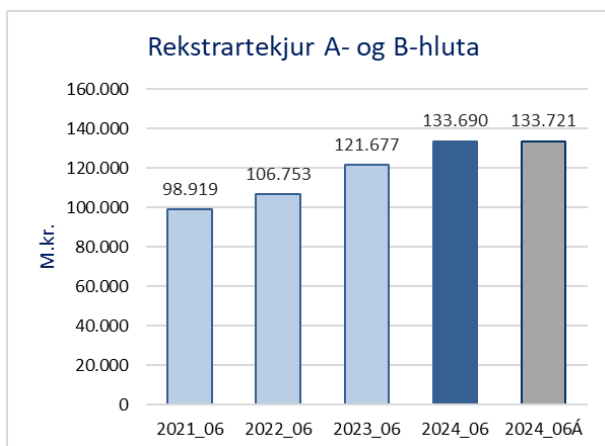
1.1. Rekstur A- og B-hluta

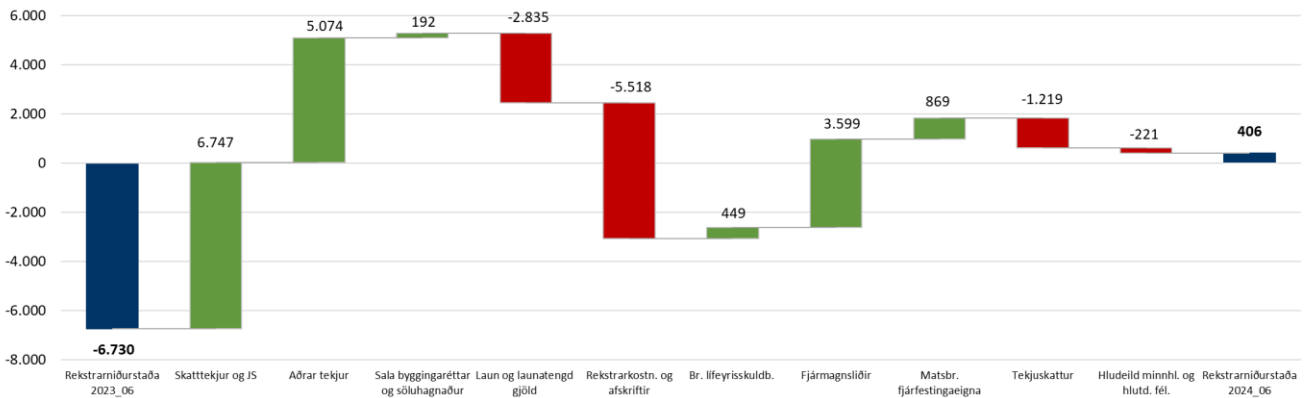
Rekstrarniðurstaða samantekins reiknings A- og B-hluta var jákvæð um 406 m.kr. sem var 7,1 ma.kr. betri niðurstaða en á sama tímabili árið 2023. Í áætlun var gert ráð fyrir 3,6 ma.kr. rekstrarafangi. **Grunnrekstur A- og B-hluta**, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir, skilaði 28,3 ma.kr. í afgang sem var um 315 m.kr. yfir áætlun en var 5,2 ma.kr. betri niðurstaða en árið 2023. EBITDA í hlutfalli af tekjum var 21% og hækkar um 2%-stig milli ára.

Tekjur tímabilsins námu 133,7 ma.kr. og hækkuðu um 12 ma.kr. samanborið við sama tímabil 2023 eða um 9,9%. Þar af hækkuðu skatttekjur og tekjur frá Jöfnunarsjóð um 6,7 ma.kr. eða um 9,9%, þar af skilaði 0,23% útsvarshækkun í ársbyrjun 982 m.kr. Hækkun staðgreiðslu á milli ára nam 6,7% ef ofangreind útsvarshækkun er undanskilin. Aðrar tekjur hækkuðu um 5,1 ma.kr. sem að hluta má rekja til tekna frá OR en tekjur OR hækkuðu um 2,8 ma.kr. eða 9,3%. Tekjur af heitu vatni og rafmagni hafa aukist auk þess sem innkoma burðarnets Sýnar í rekstur Ljósleiðarans hefur hér áhrif milli ára.

Rekstrargjöld án afskrifta námu 105,4 ma.kr. á tímabilinu og hækkuðu um 6,9 ma.kr. miðað við sama tímabil 2023 eða um 7%. Þar af hækkaði launakostnaður um 2,8 ma.kr. og annar rekstrarkostnaður um 4,5 ma.kr.

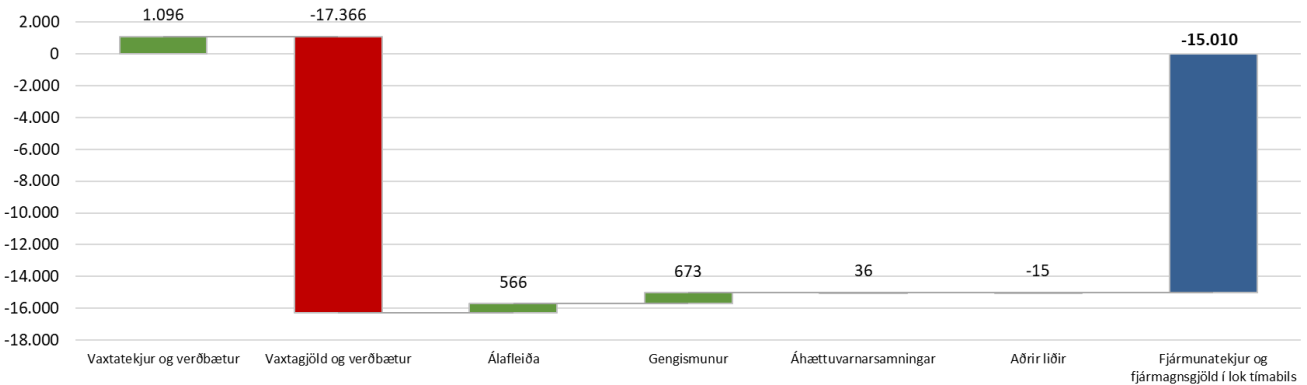

Breyting rekstrarliða A- og B-hluta janúar-júní 2023 og 2024 (m.kr.)

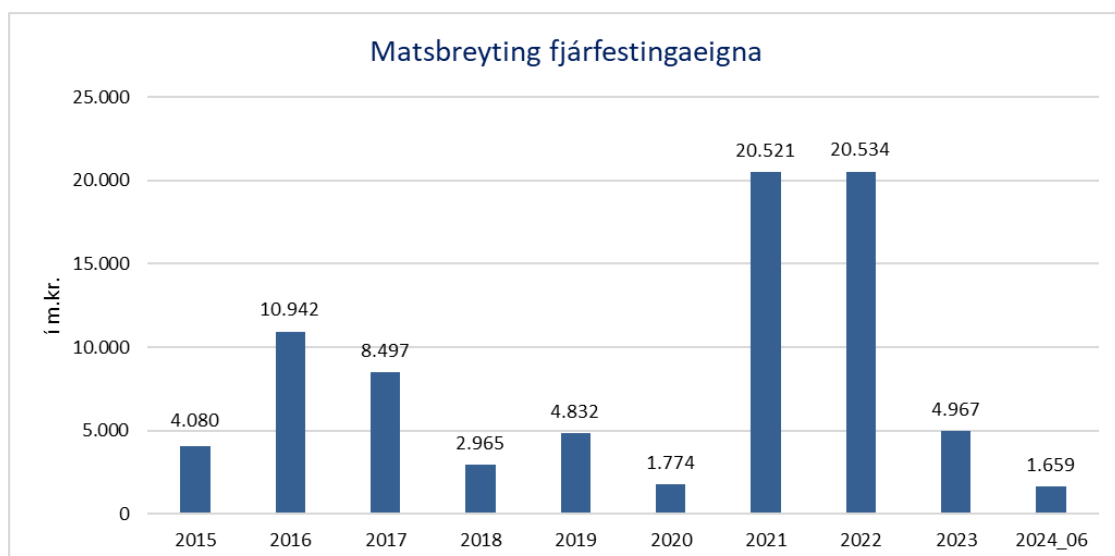
Fjármagnskostnaður var 15 ma.kr. eða 3,6 ma.kr. lægri á fyrri hluta þessa árs en þess síðasta. Þar munar mestu um að álafleiðan var 566 m.kr. tekjufærsla í ár en var 2,6 ma.kr. gjaldfærsla í fyrra. Aukningu í tekjuskatti má að mestu rekja til bættrar afkomu Orkuveitunnar í ár.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld A- og B-hluta janúar-júní 2024 (m.kr.)

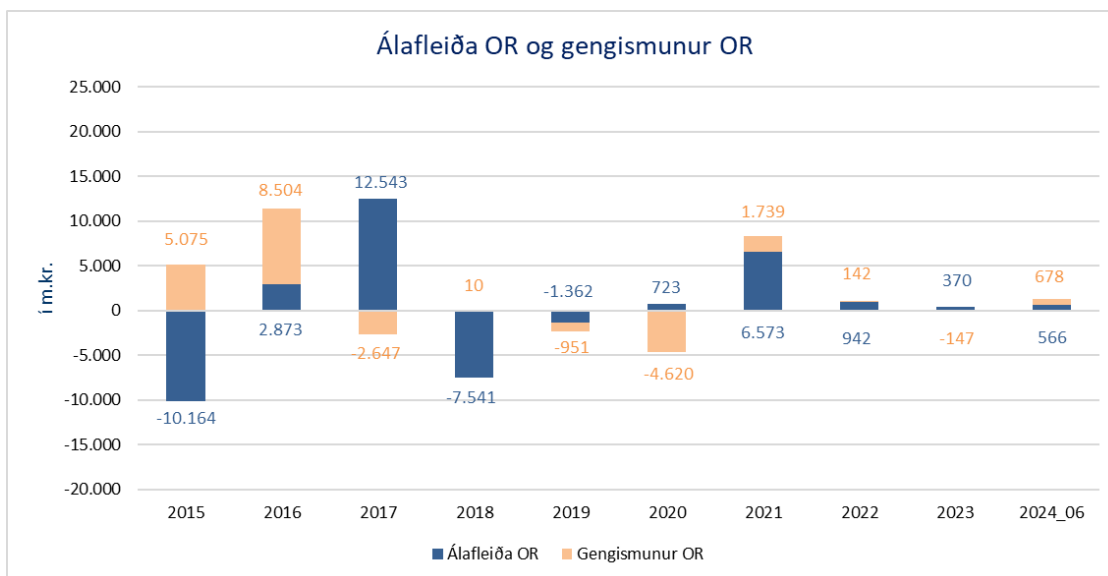

Fjármagnsliðurinn var neikvæður um 15 ma.kr. Vaxtagjöld og verðbætur námu 17,4 ma.kr., þar af námu verðbætur 9,7 ma.kr. Verðbólga tímabilsins var 3,6% en í fjárhagsáætlun var áætlað að verðbólga yrði 2,8%. Álverð hækkaði um 6% frá ársbyrjun til loka júní. Tekjufærsla vegna innbyggðrar álafleiðu í raforkusólusamningum nam 566 m.kr. Áætlað var að fjármagnsliðir yrðu neikvæðir um 12,7 ma.kr. og frávikid því 2,3 ma.kr. umfram áætlun.

Matsbreyting fjárfestingaeigna

Matsbreyting fjárfestingareigna, sem er verðbreyting á þeim fasteignum Félagsbústaða sem ætlaðar eru til útleigu, er liður sem fylgir fasteignamati og getur sveiflast mikið eins og meðfylgjandi mynd sýnir. Matsbreytingar fjárfestingaeigna Félagsbústaða á tímabilinu janúar til júní 2024 námu 1.659 m.kr. sem endurspeglar hækkun fasteignamats á tímabilinu febrúar 2023 til febrúar 2024 umfram vísitöluhækkun febrúar 2023 til áramóta 2023 og hækkun vísitölu frá febrúar 2024 og til loka júní 2024.

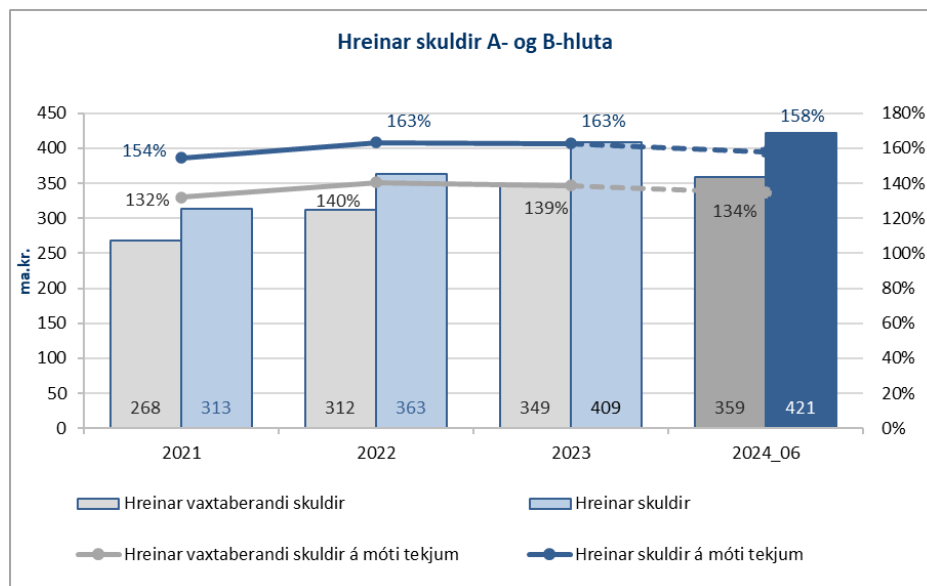

Gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiða í raforkusölusamningum (álafleiðan) og gengismunur hjá OR hafa jafnan mikil áhrif á fjármagnslið A- og B-hluta eins og myndin hér að ofan sýnir. Á fyrstu sex mánuðum ársins nam tekjufærsla vegna álafleiðu 566 m.kr. og tekjufærsla vegna gengismunar 678 m.kr.

1.2. Efnahagur A- og B-hluta

Efnahagur A- og B-hluta (m.kr.)	31.06.2024	31.12.2023	Breyting	%
Fasteignir og lóðir	191.867	188.039	3.828	2,0%
Veitukerfi	421.063	416.886	4.177	1,0%
Fjárfestingaeignir	159.678	157.086	2.592	1,7%
Götur	39.726	38.705	1.021	2,6%
Aðrir fastafjármunir	34.784	32.651	2.133	6,5%
Langtímakröfur	14.557	14.124	433	3,1%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	8.294	8.496	-202	-2,4%
Veltufjármunir án handb.fjár	53.787	49.278	4.509	9,2%
Handbært fé	26.809	27.085	-276	-1,0%
Eignir samtals	950.565	932.349	18.215	2,0%
Eigið fé	438.911	437.089	1.822	0,4%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	40.077	39.602	475	1,2%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	1.961	1.961	0	0,0%
Aðrar skuldbindingar	29.837	29.943	-106	-0,4%
Langtímalán	355.959	342.089	13.870	4,1%
Leiguskuldir	11.307	11.392	-85	-0,7%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	27.384	31.688	-4.305	-13,6%
Aðrar langtímaskuldir	2.138	2.007	131	6,5%
Fyrirfram innborganir	2.327	392	1.935	493,7%
Skammtímaskuldir án næsta árs afb. og fyrirfram innb.	40.663	36.185	4.477	12,4%
Skuldir og skuldbindingar samtals	511.654	495.261	16.393	3,3%
Skuldir og eigið fé samtals	950.565	932.349	18.215	2,0%

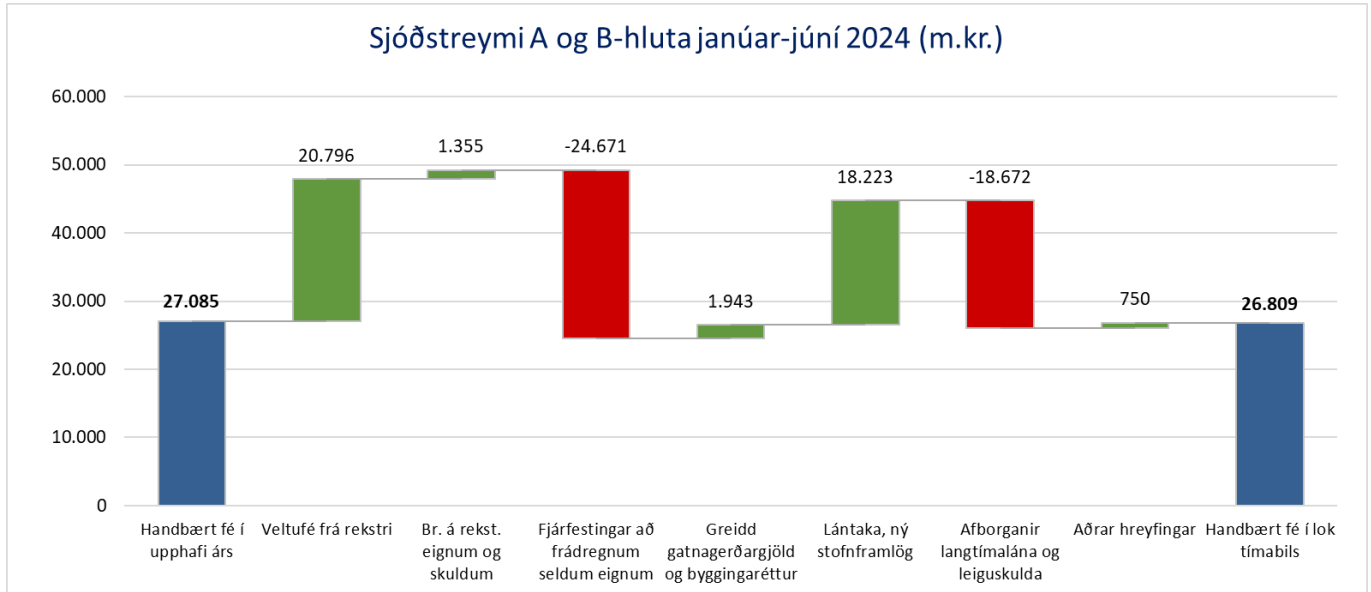
Hækkun eigin fjár skýrist auk hagnaðar aðallega af þýðingarmun vegna eigna OR sem gerðar eru upp í erlendum gjaldmiðlum var jákvæður um 1,4 ma.kr.

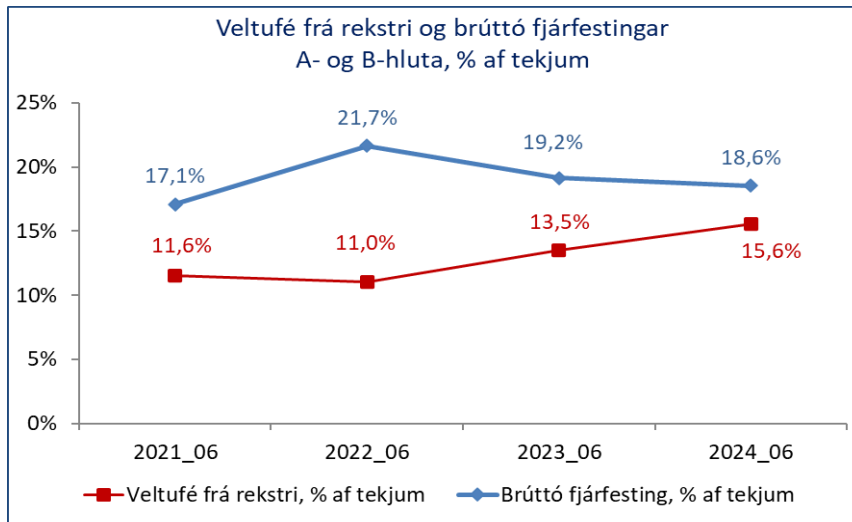
Hreinar vaxtaberandi skuldir jukust um 10 ma.kr. frá áramótum til loka júní en hreinar skuldir jukust um 12 ma.kr. Hækkun hreinna vaxtaberandi skulda skýrist að mestu af hækkun verðbóta á tímabilinu.

Athygli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda og hreinna vaxtaberandi skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

1.3. Sjóðstreymi A og B-hluta

Handbært fé nam 26,8 ma.kr. í lok tímabils og breyttist óverulega frá áramótum. Veltufé frá rekstri var jákvætt um 20,8 ma.kr. Fjárfestingar að frádregnum seldum eignum námu 24,7 ma.kr., greidd gatnagerðargjöld og seldur byggingaréttur námu 1,9 ma.kr. Lántaka og ný stofnframlög námu 18,2 ma.kr. á árinu og afborganir lána og leiguskulda námu 18,7 ma.kr. Skammtímafjármögnun við lánastofnanir nam 1,7 ma.kr. Nýjar leiguskuldir námu 540 m.kr.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af tekjum var 15,6% og hækkaði um 2,1%-stig miðað við sama tímabil 2023 og hækkar nú annað árið í röð. Veltufé frá rekstri gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til vaxtar og viðhalds eigna. Miklar greiðsluskuldbindingar og fjárfestingarþörf A- og B-hluta kalla á hátt hlutfall veltufjár frá rekstri af tekjum.

Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A- og B-hluta Reykjavíkurborgar síðastliðin 5 ár¹.

A- og B-hluti	2020_06	2021_06	2022_06	2023_06	2024_06
Eiginfjárhlutfall	47,6%	46,7%	48,7%	46,4%	46,2%
Veltufjárhlutfall	1,20	1,49	1,19	1,14	1,11
Langtímaskuldir/eigið fé	78,3%	82,1%	74,7%	81,0%	84,2%
Uppgreiðslutími	11	13	14	11	10
Veltufé frá rekstri/rekstrartekjum	15,0%	11,6%	11,0%	14,0%	15,6%
Framlegð (EBITDA) / rekstrartekjur	18,1%	17,4%	17,8%	19,0%	21,2%

Fjármála- og áhættustýringarvið vekur athygli á:

- Rekstrarniðurstaða samantekins reiknings A- og B-hluta var jákvæð um 406 m.kr. sem var 7,1 ma.kr. betri niðurstaða en á sama tímabili árið 2023. Í áætlun var gert ráð fyrir 3,6 ma.kr. rekstrarafangi. Tekjur hækkuðu um 12 ma.kr. samanborið við sama tímabil árið 2023 eða 9,9%. EBITDA í hlutfalli af tekjum var 21% og hækkar um 2%-stig milli ára.
- Fjármagnskostnaður samantekins reiknings A- og B-hluta var 15 ma.kr. eða 3,6 ma.kr. lægri á fyrri hluta þessa árs en þess síðasta. Þar munar mestu um að álafleiðan var 566 m.kr. tekjufærsla í ár en var 2,6 ma.kr. gjaldfærsla á sama tímabili á síðasta ári.
- Veltufé frá rekstri samantekins reiknings A- og B-hluta í hlutfalli af tekjum var 15,6% og hækkaði um 2,1%-stig og hækkar annað árið í röð.
- Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálaeignum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.
- Rekstrarniðurstaða A-hluta var jákvæð um 196 m.kr. sem var 1,1 ma.kr. betri niðurstaða á fyrri hluta árs 2023. Áætlun gerði ráð fyrir 1.9 ma.kr. rekstrarafgangi. EBITDA í hlutfalli af tekjum var 6,3% eða 1,6%-stigum hærrí en á sama tíma í fyrra.
- Reykjavíkurborg hefur höfðað mál á hendur íslenska ríkinu aðallega og til vara til greiðslu tiltekinna framlaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga fyrir árin 2015-2019, eða greiðslu að fjárhæð 5.418 m.kr. vegna annars vegar almenns jöfnunarframlags vegna reksturs grunnskóla og hins vegar framlags vegna kennslu nemenda með íslensku sem annað tungumál. Til þrautarvara gerir Reykjavíkurborg kröfu um að viðurkennt verði fyrir dómi að íslenska ríkinu hafi verið óheimilt að afnema tilvitnuð framlög til stefnanda á grundvelli reglugerðarákvæða. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur frá 20. desember 2023 var íslenska ríkið dæmt til að greiða Reykjavíkurborg kr. 3.370 m.kr., ásamt vöxtum vegna umræddra tveggja framlaga fyrir árin 2015-2019, auk þess sem íslenska ríkið var talið hafa með ólögnum og saknæmum hætti útilokað Reykjavíkurborg frá því að geta hlotið þessi framlög á grundvelli ákvæða reglugerðar sem ekki var lagastoð fyrir. Með ákvörðun Hæstaréttar Íslands frá 15. mars 2024 var samþykkt beiðni íslenska ríkisins um að fá að áfrýja beint til Hæstaréttar dómi héraðsdóms í málinu. Málið verður flutt fyrir Hæstarétti 23. október 2024. Engar færslur hafa verið færðar í bókum Reykjavíkurborgar vegna þessa máls á meðan beið er lokaniðurstöðu.
- Hækkun fasteignaverðs hefur jákvæð áhrif á rekstrarniðurstöðu Félagsbústaða vegna matsbreytinga en segir lítið um grunnrekstur félagsins nema að ábati af hækkun fasteignaverðs verði innleystur með sölu eigna. Til að meta stöðu grunnrekstrar er nær að horfa til veltufjár frá rekstri.
- Veltufé frá rekstri Félagsbústaða nam 981 m.kr. á fyrstu 6 mánuðum 2024 og er hærra en afborganir langtímalána á tímabilinu sem námu 789 m.kr. Afborganir lána hafa hækkað um 12,2% milli ára vegna verðbólgu og vegna þess að stór hluti lánanna er að eldast og afborgunarhluti að vaxa. Vaxta- og skuldabekja eru yfir lágmarkum.
- Rekstrarniðurstaða OR var jákvæð um 4,3 ma.kr. sem er hækkun um 2,7 ma.kr. milli ára. Meginskýring á hækkun afkomu er vegna gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiðna sem voru jákvæðar um 566 m.kr. en voru neikvæðar á 1H23 um 2,6 ma.kr.
- Grunnrekstur OR (EBITDA) hækkar samanborið við fyrri helming ársins 2023 um 1.744 m.kr. eða um 9,8%. Rekstrartekjur hækkuðu um 2,8 ma.kr. eða 9,3% en rekstrargjöld hækkuðu um 1,1 ma.kr. eða 8,6%. Hækkun tekna skýrist helst af auknum tekjum af heitu vatni og rafmagni ásamt því að tekjur vegna innkomu burðarnets Sýnar í rekstur Ljósleiðarans hafa áhrif til hækkunar m.v. samanburðartímabil.

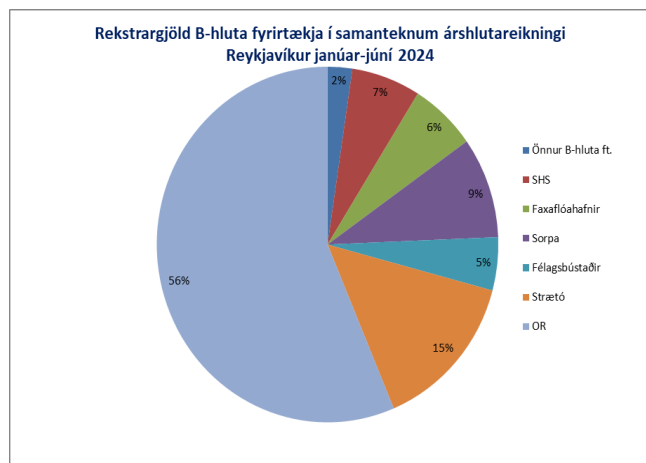
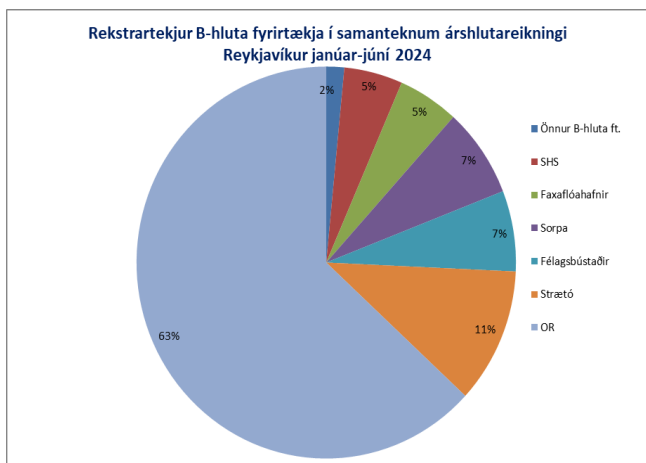
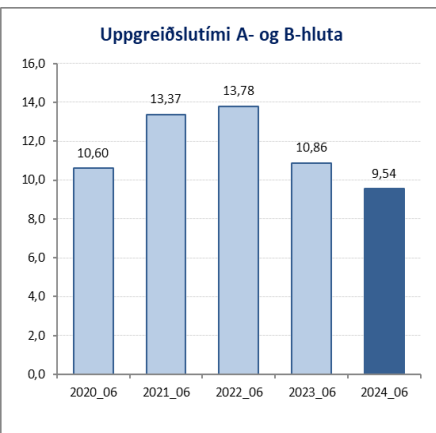
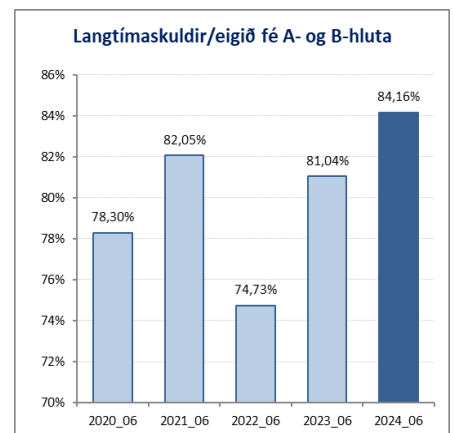
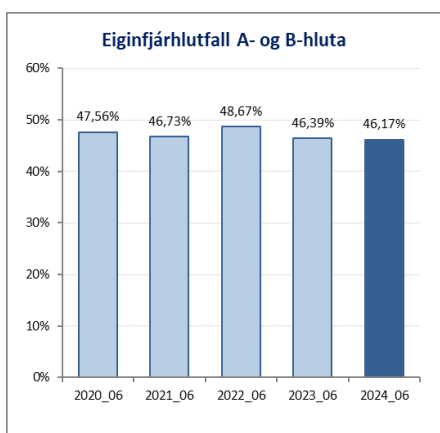
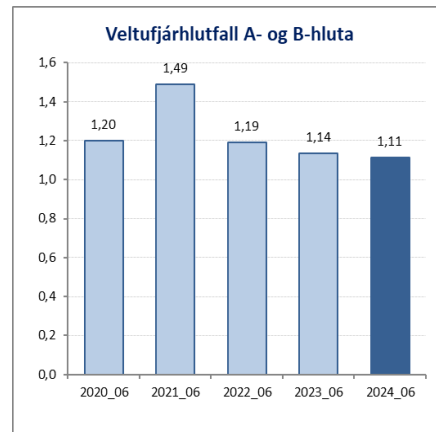
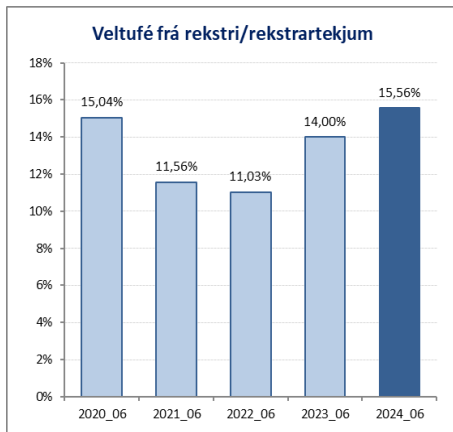
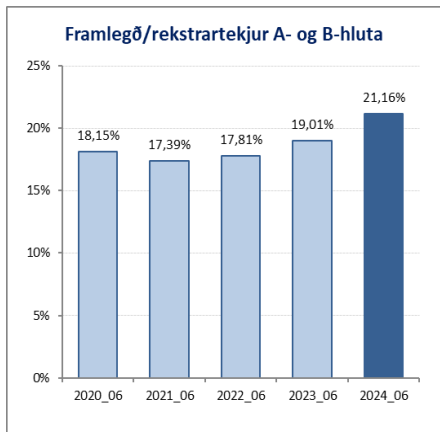
¹ Sjá lýsingar á kennitölum í viðauka 1. Fjárhæðir fyrri ára í kennitölum og myndum taka mið af útgefnum ársreikningum fyrri ára. Þeim er því ekki breytt þó fjárhæðum samanburðarárs í ársreikningi sé breytt.

- Kennitölur OR eru yfir markmiðum arðgreiðsluskilyrða. Gjaldeyrir á hætta OR er einkum vegna erlendra lána og einnig tekna hjá ON Power. Á fyrri helmingi ársins 2024 voru tekjur í erlendri mynt 5,2 ma.kr. á meðan kostnaður og afborganir í erlendri mynt nam 6,3 ma.kr. Það er sambærilegt miðað við sama tímabil 2023.

Ábendingar fjármála- og áhættustýringarsviðs:

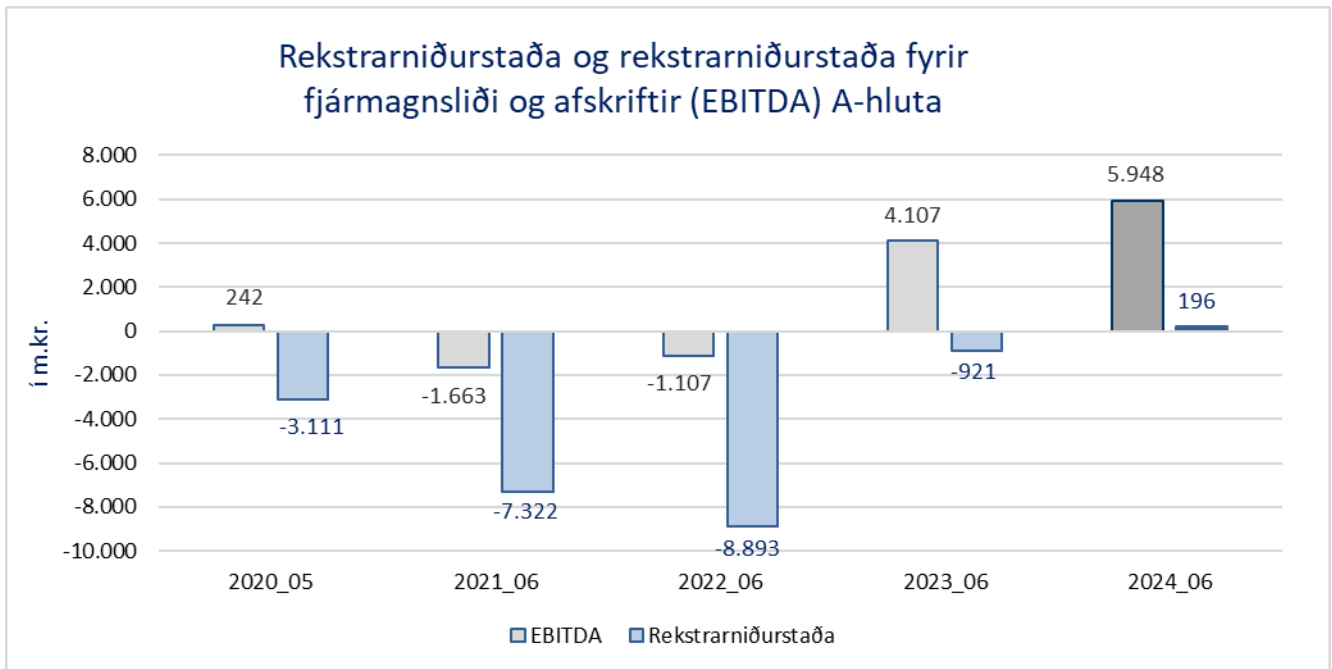
- Í desember 2022 samþykkti borgarstjórn fjármálastefnu 2023-2027, með skýrum áherslum um hvernig tekist yrði á við hallarekstur og erfiðar aðstæður í alþjóðlegu efnahagsumhverfi. Til lengri tíma litið með vexti þróttmikils borgarsamfélags, en til skemmri tíma með markvissum aðgerðum í rekstri og samdrætti í fjárfestingum miðað við fyrri áætlanir. Í fjármálastefnunni voru settar skýrar megináherslur sem unnið hefur verið eftir ásamt markmiðum og mælikvörðum sem er fylgt eftir með reglubundnum hætti. Mælikvarðar A-hluta fyrir tímabilið voru flestir yfir markmiðum ársins og sýna hægfara bata, en þrátt fyrir þann árangur er mikilvægt að halda áfram framfylgd fjármálastefnunnar.
- Í borgarreknum leikskólum er raunkostnaður 1.349 m.kr. eða 15,2% umfram fjárheimildir. Rekstur leikskóla hefur verið í verulegum halla frá hausti 2020. Ætla má að það skýrist af ýmsum samverkandi þáttum s.s. áhrifum af styttingu vinnuvikunnar, fjölgun undirbúningstíma, auknum veikindum og fækkun barna í umsjón hvers starfsmanns. Fyrir liggur nýtt úthlutunarlíkan fyrir leikskóla borgarinnar sem brýnt er að innleiða sem fyrst sem stjórnþæki til að ná betri yfirsýn og tókum á rekstri leikskólanna.
- Útgjöld á barn í leikskólum borgarinnar hafa hækkað umtalsvert á föstuverðlagi frá árinu 2019 eða um 10,8%. Tekjur á barn hafa hins vegar dregist saman um 5,5%. Kostnaðarþátttaka foreldra var 8,4% á árinu 2019 en 7,2% árið 2023. Mikilvægt er að mótuð verði stefna borgarinnar um kostnaðarþátttöku foreldra vegna reksturs leikskóla.
- Á sama tíma og áhersla er á fjölgun leikskólalássa til að takast á við biðlista, hefur borgin ítreka þurft að taka leikskólahúsnæði úr rekstri vegna rakaskemmda sem hefur hægt á getu sviðsins til að ná niður biðlistum í samræmi við væntingar. Þá hefur ekki tekist að fullmanna leikskóla borgarinnar sem jafnframt hefur leitt til þess að gildandi rekstrarleyfi eru ekki fullnýtt. Mikilvægt er að áætlun um uppbyggingu og fjölgun leikskólaryma taki mið af þessari stöðu.
- Heildarkostnaður Reykjavíkurborgar vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 11.630 m.kr. en tekjur námu aðeins 7.255 m.kr. Heildarniðurstaða var því neikvæð um 4.375 m.kr. Sterkar vísbendingar eru um að útgjöld til þjónustunnar haldi áfram að vaxa umtalsvert á næstu árum, enda framundan mikil uppbyggingarþörf vegna búsetuúrræða og fleiri þátta. Starfshópur var skipaður snemma á árinu til að takast á við þá þætti sem enn standa út af borðinu í kostnaðarskiptingu ríkis og sveitarfélaga í málaflokknum. Beðið er niðurstöðu starfshópsins.
- Uppsafnaður halli borgarinnar vegna málaflokks fatlað fólks hefur vaxið hratt síðustu árin og er kominn í 48,2 ma.kr. að nafnvirði frá því að sveitarfélögin tóku við málaflokknum árið 2011. Þrátt fyrir auknar tekjutilfærslur í gegnum útsvarið á síðustu tveimur árum dugar það ekki fyrir þeim lögbundnu skyldum sem lagðar hafa verið á sveitarfélögin. Áframhaldandi vanfjármögnun á málaflokknum af hálfu ríkisins er óásættanleg og ógnar sjálfbærni í rekstri.
- Útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur frá ríkinu til rekstrar voru 210 m.kr. Viðvarandi rekstrarhalli er á Seljahlíð þar sem daggjöld standa ekki undir kostnaði. Reykjavíkurborg sagði upp samningi við ríkið um rekstur þess sem átti að koma til framkvæmda á síðasta ári en var framlengdur til 31.08.2024. Mikilvægt er að sækja eðlilegar útgjaldahækkanir til ríkisins svo unnt sé að halda uppi umsömdu þjónustustigi og að niðurlagning hjúkrunarrýma í Seljahlíð nái fram að ganga.
- Mikilvægt er að rýna fjármagnsskipan Faxaflóahafna með hliðsjón af kröfum eigenda um arðsemi og eiginfjárlutfall. Að sama skapi er mikilvægt að félagið hafi á hverjum tíma getu til að greiða eigendum sínum eðlilegan arð af því fé sem bundið er í félaginu.
- Mikilvægt er að tryggja Félagsbústöðum sterkt veltufé frá rekstri til að standa undir afborgunum og stuðla þannig að sjálfbærni í rekstri. Frekari fjölgun nýrra og dýrari eigna getur aukið þrýsting á hækkun leigu.
- Framlegð Orkuveitu Reykjavíkur (EBITDA / rekstrartekjur) styrktist það sem af er ári. Hún er 59,5% og hefur styrkst lítillega frá sama tímabili í fyrra. Mikilvægt er að framlegð reksturs OR haldist stöðug og góð þar sem fyrirtækið er viðkvæmt vegna ytri þátta; vaxta, gengis og álverðs. Að sama skapi er mikilvægt að félagið hafi á hverjum tíma getu til að greiða eigendum sínum eðlilegan arð af því fé sem bundið er í félaginu.
- Lán sem hafa eigendaábyrgð nema um 47,1 ma.kr. en bein ábyrgð borgarsjóðs á þeim er um 44,1 ma.kr. og hefur lækkað um 5,3 ma.kr. frá áramótum. Mikilvægt er að gera aðgerðaáætlun um hvernig þessum ábyrgðum verði mætt ef á reynir.
- Brýnt er að endurskoða eigendastefnu OR og tryggja að hún nái betur utanum umfang og áskoranir dótturfélaga OR.
- Skuldsetning Orkuveitunnar vegna uppbyggingar á mikilvægum samfélagslegum innviðum hefur mikil áhrif á lögbundið hámark skuldaviðmiðs samkvæmt sveitarstjórnarlögum og setur Reykjavíkurborg verulegar skorður vegna framkvæmda og uppbyggingar á öðrum sviðum. Mikilvægt er því að öll ákvarðanatöku innan samstæðu Reykjavíkurborgar sem varðar fjárfestingar og lántökur sé gagnsæ og byggð á grunni eigendastefnu með hagsmuni samstæðu Reykjavíkurborgar að leiðarljósi.
- Strætó er í miklum rekstrarvanda þrátt fyrir viðbótarframlög sveitarfélaganna inn í reksturinn á síðustu tveimur árum og er eigið fé þess uppuríð. Fyrir liggur samkomulag ríkis og sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu um sameiginlegan rekstur almenningssamganga sem á að hefjast eigi síðar en 1. janúar 2025.

Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A- og B-hluta

2. A-hluti

2.1. Rekstur A-hluta

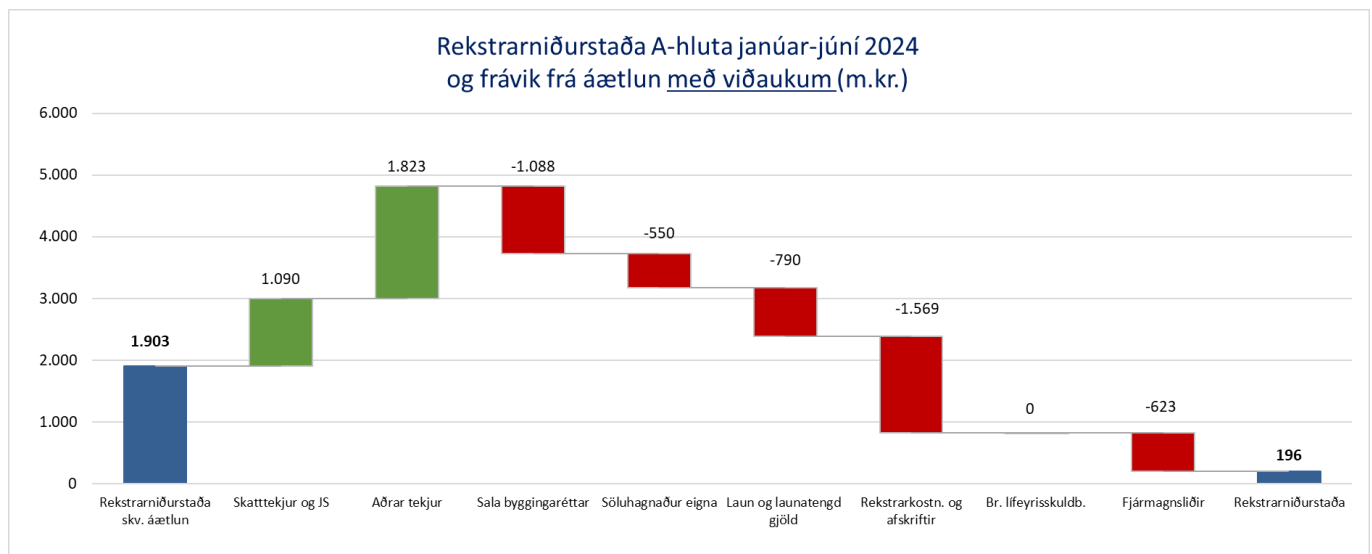

Rekstur A-hluta (í m.kr.)	Raun 2024_06	Áætlun 2024_06	Frávik	%	Raun 2023_06	Breyting	%
Staðgreiðsla	63.885	64.470	-585	-0,9%	58.949	4.935	8,4%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr.	-9.431	-9.518	87	-0,9%	-7.883	-1.548	19,6%
Skattbreytingar, niðurfærslur og afskrift skatttekna	3.349	1.710	1.639	95,9%	2.642	707	26,8%
Nettó útsvar	57.803	56.662	1.141	2,0%	53.708	4.095	7,6%
Fasteignaskattar	13.481	13.498	-17	-0,1%	12.576	905	7,2%
Lóðarleiga	1.241	1.253	-12	-1,0%	1.150	91	7,9%
Fasteignaskattar samtals	14.721	14.751	-29	-0,2%	13.726	995	7,3%
Skatttekjur samtals	72.525	71.413	1.112	1,6%	67.434	5.090	7,5%
Framlög Jöfnunarsjóðs	7.429	7.452	-23	-0,3%	5.893	1.536	26,1%
Þjónustutekjur	7.617	7.019	598	8,5%	6.590	1.027	15,6%
Eignatekjur	18.231	17.995	236	1,3%	15.138	3.093	20,4%
Sala byggingaréttar	912	2.000	-1.088	-54,4%	1.273	-361	-28,3%
Söluhagnaður (-tap) eigna	-1	549	-550	-100,2%	691	-692	-100,1%
Endurgreiðslur annarra	5.035	3.892	1.142	29,3%	4.406	628	14,3%
Aðrar tekjur	1.090	843	247	29,3%	1.661	-570	-34,3%
Milliviðskipti tekin út	-18.269	-17.867	-401	2,2%	-16.020	-2.248	14,0%
Rekstrartekjur samtals	94.570	93.295	1.274	1,4%	87.067	7.503	8,6%
Laun og launatengd gjöld	-50.757	-49.967	-790	1,6%	-48.303	-2.454	5,1%
Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindingar við LsRb.	-1.325	-1.325	0	0,0%	-1.750	425	-24,3%
Launakostnaður samtals	-52.082	-51.292	-790	1,5%	-50.053	-2.029	4,1%
Annar rekstrarkostnaður	-36.540	-34.902	-1.638	4,7%	-32.907	-3.634	11,0%
Afskriftir	-4.590	-4.659	69	-1,5%	-4.141	-449	10,8%
Rekstrargjöld samtals	-93.212	-90.853	-2.359	2,6%	-87.101	-6.111	7,0%
Fjármagnsliðir og hlutd. í afkomu hlutdeildarf.	-1.162	-539	-623	115,6%	-887	-275	31,0%
EBITDA	5.948	7.101	-1.154	-16,2%	4.107	1.841	44,8%
EBIT	1.358	2.442	-1.084	-44,4%	-34	1.392	-4076,4%
Rekstrarniðurstaða	196	1.903	-1.707	-89,7%	-921	1.117	-121,3%

Rekstrarniðurstaða A-hluta var jákvæð um 196 m.kr. sem var 1.117.m.kr. betri en á sama tímabili 2023. Í fjárhagsáætlun var gert ráð fyrir að rekstrarniðurstaðan yrði jákvæð um 1.903 m.kr. **Grunnreksturinn**, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir (EBITDA) var jákvæð um 5.948 m.kr. sem var um 1.841 m.kr. betri niðurstaða en fyrir ári síðan. Rekstrartekjur 1.274 m.kr. yfir áætlun en á móti kom að rekstrargjöld að afskriftum undanskildum voru um 1.638 m.kr. yfir fjárheimildum.

Tekjur: Skatttekjur voru 72,5 ma.kr. eða 1,1 ma.kr. yfir áætlun, þar af var **staðgreiðsla útsvars** 585 m.kr. undir áætlun. Staðgreiðsla útsvars hækkaði um 4,9 ma.kr. borið saman við sama tímabil 2023. Í desember 2023 náðist annar áfangi í samkomulagi við ríkið um breytingu á fjármögnun á þjónustu við fatlað fólk. Samkomulagið fól í sér tilfærslu skatttekna frá ríkinu til sveitarfélaga um 0,23% frá og með árinu 2024. Rekja má 982 m.kr. hækkuð í staðgreiðslu útsvars milli ára til þeirra breytingar. Fyrsta samkomulagið var gert í desember 2022 og fól í sér tilflutning skatttekna á 0,22% af útsvarsstofni frá og með árinu 2023. Sé hins vegar horft til hækkunar útsvars frá upphafi árs 2023 hefur prósentuhækkun beggja ára skilað 1.920 m.kr. hærra útsvari fyrir fyrstu 6 mánuði ársins. Þrátt fyrir samkomulagið glíma sveitarfélög enn við mikla vanfjármögnun vegna málaflokks fatlaðs fólks og er það eitt af áherslum Reykjavíkurborgar í gildandi fjármálastefnu að leiðrétta fjármögnun hans. Tekjur vegna **skattbreytinga ásamt niðurfærslum og afskrift skatttekna** voru 3,3 ma.kr. eða 1,6 ma.kr. yfir áætlun og hækka um 707 m.kr. samanborið við síðasta ár. **Fasteignaskattar**² voru 14,7 ma.kr. eða 29 m.kr. undir áætlun. **Framlög Jöfnunarsjóðs** voru 7,4 ma.kr. eða 23 m.kr. undir áætlun. **Endurgreiðslur annarra**³ námu 5 ma.kr. og voru 1,1 ma.kr. yfir áætlun, þar af voru endurgreiðslur frá ríki og öðrum sveitarfélögum 995 m.kr. yfir áætlun og ýmsir styrkir 148 m.kr. yfir áætlun. Mest frávik voru í framfærslustyrk v. erlendra ríkisborgara sem var 387 m.kr. yfir áætlun. og vegna heimahjúkrunar 129 m.kr. yfir áætlun. **Sala byggingaréttar** nam 912 m.kr. og var 1,1 ma.kr. undir áætlun. **Söluhagnaður eigna** var 550 m.kr. undir áætlun. **Þjónustutekjur** voru 7,6 ma.kr. eða 598 ma.kr. hærri en áætlað var.

Gjöld: Laun og launatengd gjöld námu 50,8 ma.kr. og voru 790 m.kr. yfir fjárheimildum. Helstu frávik má rekja til afleysinga vegna veikinda og aukinnar mönnunar vegna stuðningsþarfa barna, einnig skýrast frávik af álagi í búsetukjörnum fatlaðs fólks. Meðalfjöldi stöðugilda hjá Reykjavíkurborg er óbreyttur m.v. sama tímabil í fyrra. **Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindinga** nam 1,3 ma.kr. en gjaldfært er í samræmi við áætlun. Endurmat lífeyrisskuldbindingar í tengslum við uppgjörið gaf ekki tilefni til breytinga á gjaldfærslunni. **Annar rekstrarkostnaður** nam 36,5 ma.kr. og var um 1.638 m.kr. umfram fjárheimildir en tekjur koma á móti hluta þessa kostnaðar.⁴ Helstu frávik frá áætlun í öðrum rekstrarkostnaði er að finna á skóla- og frístundasviði m.a. í hráefniskostnaði mótuneyta sem var 202 m.kr. yfir fjárheimildum. Á velferðarsviði má rekja frávik sviðsins meðal annars til vistgreiðslna vegna barna á vegum Barnaverndar Reykjavíkur sem voru 757 m.kr. yfir fjárheimildum.

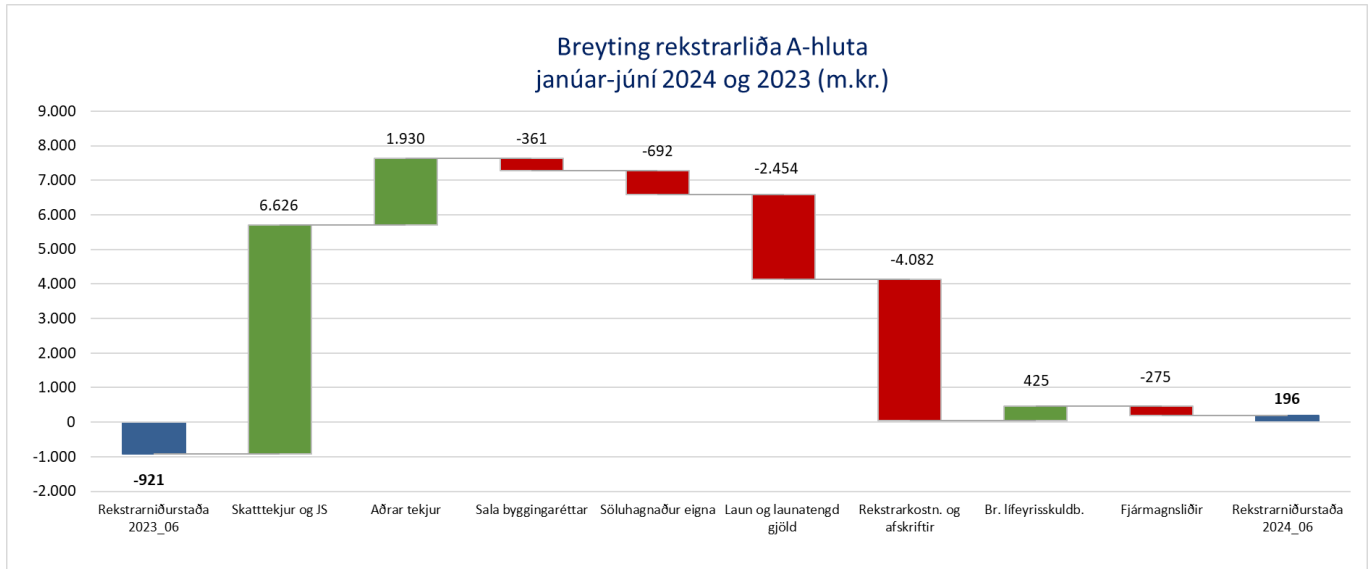

² Fasteignaskattar A-hluta samanstanda af fasteignasköttum Aðalsjóðs að frádregnum fasteignagjöldum af fasteignum Eignasjóðs.

³ Nánari sundurliðun á endurgreiðslum annarra er að finna í umfjöllun um Aðalsjóð í greinargerð fagsviða og sjóða A-hluta.

⁴ Nánari greiningu rekstrargjalda má finna í greinargerð fagsviða með árs hlutareikningi Reykjavíkurborgar janúar-júní 2024.

Eftirfarandi mynd sýnir jákvæðan viðsnúning í rekstri miðað við sama tímabil á síðasta ári.

Rekstur málaflokkanna

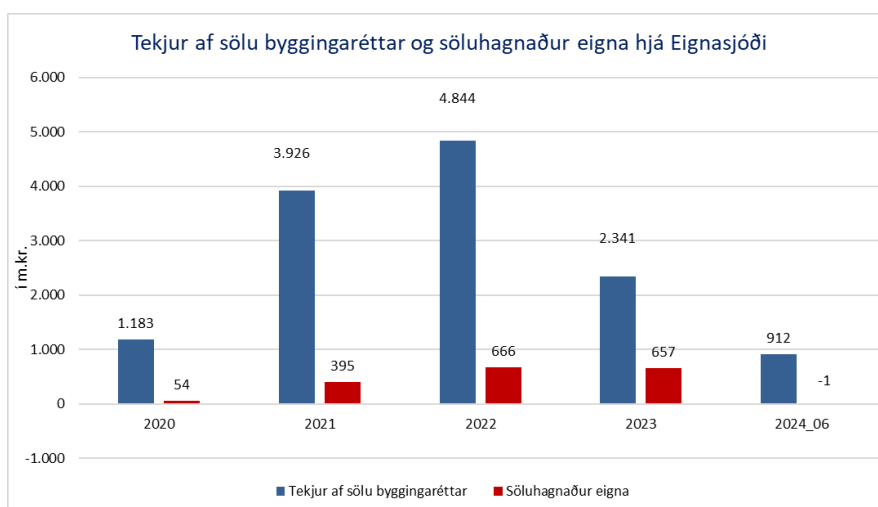
Rekstur málaflokka (í m.kr.)	Niðurstaða jan.-júní 2024	Áætlun jan.-júní 2024	Frávik	%	Nettó útgjöld málaflokka í hlutfalli af skatttekjum A-hluta
Fjármála- og áhættustýringarsvið	513	568	-55	-10%	1%
Framlög til B-hluta fyrirtækja	2.714	2.685	30	1%	3%
Menningar- og íþróttasvið	9.965	9.980	-15	0%	12%
Mannauðs- og starfsþróunarsvið	454	435	19	4%	1%
Skrifstofur miðlægrar stjórnarsýslu	1.202	1.216	-14	-1%	2%
Skóla- og frístundasvið	39.235	37.777	1.458	4%	49%
Umhverfis- og skipulagssvið Aðalsjóðs	5.696	5.623	73	1%	7%
Velferðarsvið án bundinna liða	20.567	19.577	990	5%	26%
Velferðarsvið, bundnir liðir	2.053	2.586	-533	-21%	3%
Þjónustu- og nýsköpunarsvið	2.394	2.307	87	4%	3%
Sameiginlegur kostnaður	2.108	3.270	-1.162	-36%	3%
Lífeyrisskuldbindingar við LsRb	1.325	1.325	-0	0%	2%
Málaflokkar Aðalsjóðs samtals	88.226	87.348	877	1%	110%
Skatttekjur A-hluta og framlög Jöfnunarsjóðs íslenskra sveitarfélaga					79.954
Eignaskrifstofa	-1.448	-2.450	1.002	-41%	
Skrifstofur miðlægrar stjórnarsýslu ES	-726	-1.825	1.098	-60%	
Umhverfis- og skipulagssvið Eignasjóðs	1.707	1.701	6	0%	
Málaflokkar Eignasjóðs samtals	-467	-2.574	2.106	-82%	

Rekstur málaflokka Aðalsjóðs var 877 m.kr. yfir fjárheimildum en þar af var skóla- og frístundasvið 1.458 m.kr. yfir fjárheimildum en á sameiginlegum kostnaði eru áætlaðar 987 m.kr. vegna leikskóla sem koma til lækkunar á frávikum sviðsins. Velferðarsvið án bundinna liða⁵ var 990 m.kr. yfir fjárheimildum, sem skýrist að stærstum hluta af vistunum barna á vegum Barnaverndar Reykjavíkurborgar sem var 757 m.kr. umfram fjárheimildir. Frávik í bundnum liðum skýrast að mestu af að endurgreiddur kostnaður frá ríki vegna aðstoðar við erlenda ríkisborgara var um 787 m.kr. yfir áætlun. Frávik í skrifstofum miðlægrar stjórnarsýslu í Eignasjóðs skýrist að mestu af lægri tekjum af sölu byggingarréttar. Frávik hjá Eignaskrifstofu skýrist af að sala eigna hefur dregist.

⁵ Bundnir liðir eru fjárhagsaðstoð og húsnæðisstuðningur.

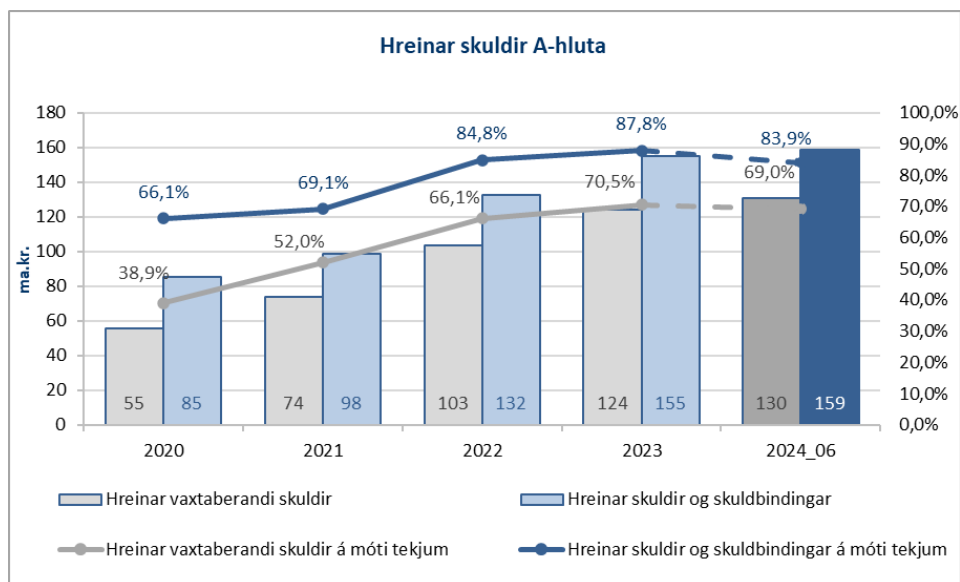
Sveiflukenndir liðir

Á meðal tekna A-hluta eru sveiflukenndir liðir einkum tekjur af sölu byggingaréttar og hagnaður af sölu eigna. Í góðari og á uppbyggingarskeiðum hækka þessa tekjur oft verulega en dragast saman á samdráttarskeiðum. Á myndinni hér að neðan eru þessar tekjur sýndar síðastliðin 5 ár.

2.2. Efnahagur A-hluta

Efnahagur A-hluta (m.kr.)	30.6.2024	31.12.2023	Breyting	%
Óefnislegar eignir - hugbúnaður	5.786	5.272	514	9,7%
Fasteignir og lóðir	165.059	162.241	2.818	1,7%
Götur	39.289	38.250	1.038	2,7%
Áhöld og tæki	8.398	8.728	-329	-3,8%
Leigueignir	5.869	5.899	-30	-0,5%
Langtímakröfur	16.969	16.775	194	1,2%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	7.900	8.093	-193	-2,4%
Veltufjármunir án handb.fjár	29.300	22.963	6.337	27,6%
Handbært fé	7.506	11.506	-3.999	-34,8%
Eignir samtals	286.077	279.727	6.350	2,3%
Eigið fé	81.450	81.254	196	0,2%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	39.201	38.745	456	1,2%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	1.908	1.908	0	0,0%
Langtímalán	118.113	111.753	6.361	5,7%
Leiguskuldir	11.131	11.258	-127	-1,1%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	8.677	12.838	-4.161	-32,4%
Skammtímaskuldir án næsta árs afborgana	25.596	21.970	3.626	16,5%
Skuldir og skuldbindingar samtals	204.626	198.473	6.154	3,1%
Skuldir og eigið fé samtals	286.077	279.727	6.350	2,3%

Rekja má aukningu í hreinum skuldum⁶ að mestu til verðbóta á tímabilinu og lægri stöðu handbærs fjár.

Athygli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda og hreinna vaxtaberandi skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

Skuldir og skuldbindingar A-hluta 30.06.2024							
í m.kr.	Staðan 1.1.2024	Lántaka	Afborganir	Verðbreyting	Áfallnar skuldbindingar	Breyting skammtíma- skulda	Staðan 30.06.2024
Lífeyrisskuldbinding*	40.653		-869		1.325		41.109
Langtímaskuldir*	122.941	6.962	-7.810	2.937			125.030
Leiguskuldbindingar*	12.908		-866	849			12.891
Skammtímaskuldir við lánastofnanir	27					1.575	1.601
Viðskiptaskuldir	7.073					-2.880	4.194
Skammtímaskuldir við eigin fyrirtæki	882					-308	574
Fyrirframgr. (frá ríki v. Sléttuvegar)	80					0	80
Ógr. laun og launat.gj., áf. orlof	10.673					5.119	15.792
Aðrar skammtímaskuldir	3.235					120	3.355
	198.473	6.962	-9.544	3.786	1.325	3.626	204.626

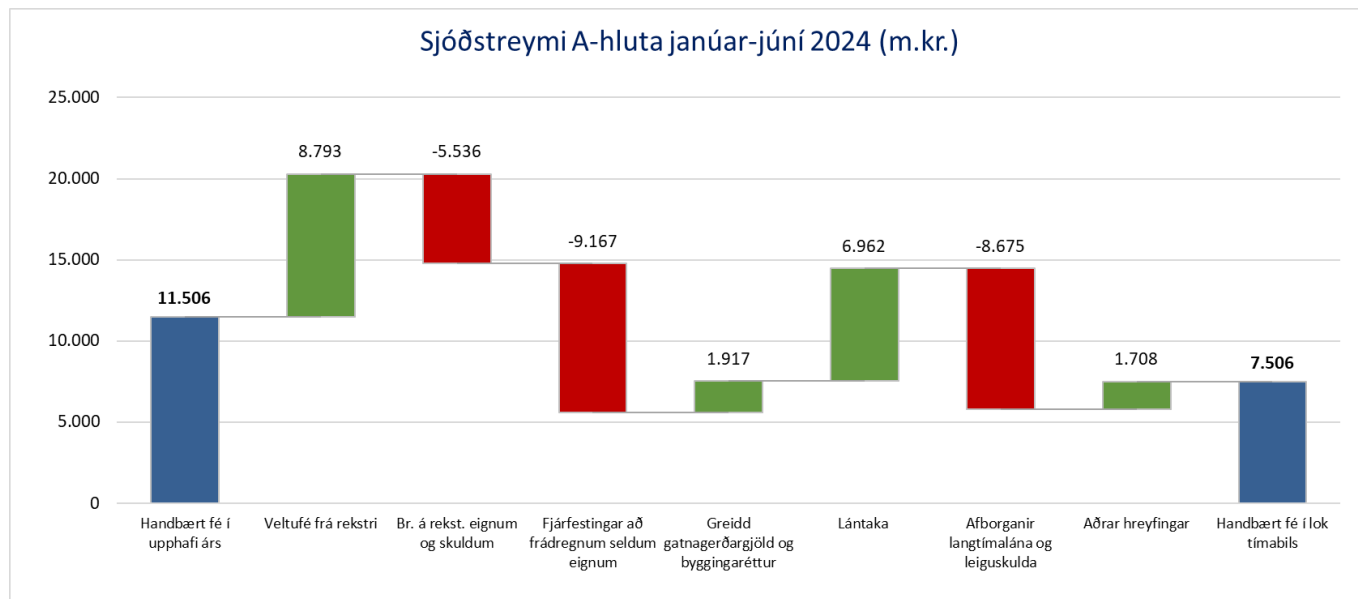
* ásamt næsta árs afborgunum

Hér má sjá yfirlit þróun skulda og skuldbindinga frá áramótum. Lántökur A-hluta fyrstu sex mánuði ársins námu 7 ma.kr., nýjar leiguskuldir voru 1,7 ma.kr., afborganir lána, leiguskulda og lífeyrisskuldbindinga námu 9,5 ma.kr. Verðbætur voru 3,8 ma.kr. Lífeyrisskuldbindingar hækkuðu um 456 m.kr. umfram afborganir. Breyting ógreiddra launa og launatengdra gjalda skýrist aðallega af því að greiðsla desember launa var greidd fyrir áramót en greiðsla launa vegna júní var greidd 1. júlí.

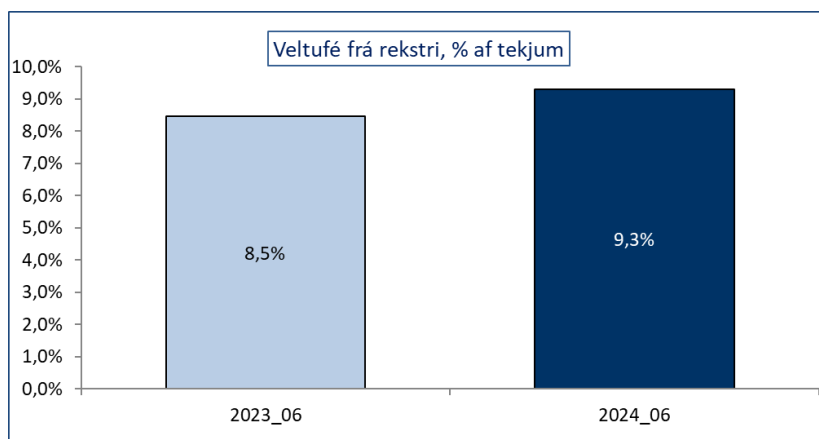
⁶ Hreinar skuldir eru skilgreindar sem allar skuldir og skuldbindingar að frádregnum fyrirframgreiddum kostnaði (langtíma), öðrum langtímakröfum og veltufjarmunum.

Hreinar vaxtaberandi skuldir eru skilgreindar sem langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfaeign og bundnum bankainnstæðum ásamt handbæru fé.

2.3. Sjóðstreymi A-hluta

Handbært fé frá áramótum til loka júní lækkaði um 4 ma.kr. Fjárfestingar að frádregnum seldum eignum námu 9,2 ma.kr. Greidd gatnagerðargjöld og sala byggingarréttar námu 1,9 ma.kr. Lántaka langtímalána tímabilsins nam 7 ma.kr., engin útgáfa var í grænum skuldabréfum á tímabilinu. Afborganir lána og leiguskulda námu 8,7 ma.kr. Skammtíma fjármögnun við lánastofnanir nam 1,6 ma.kr.

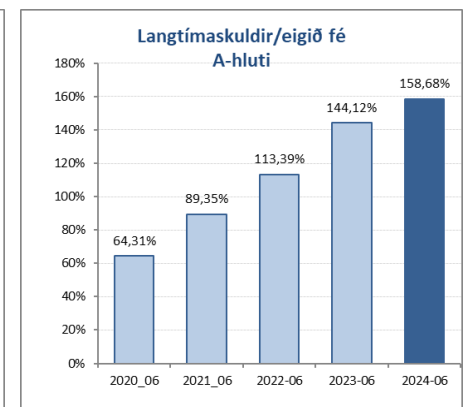
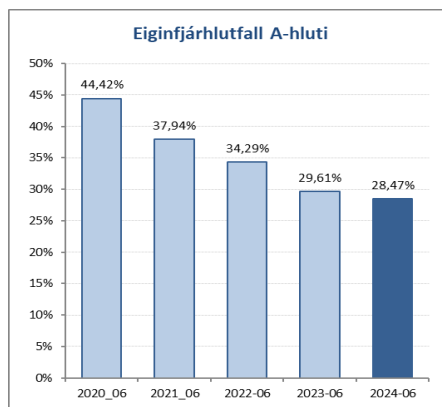
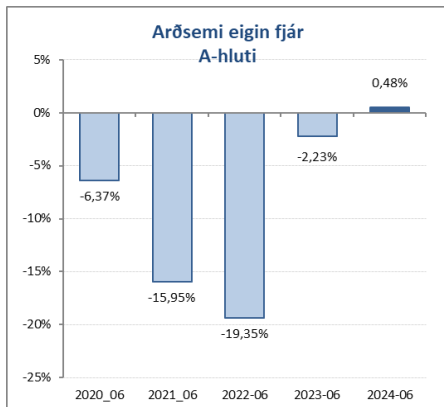
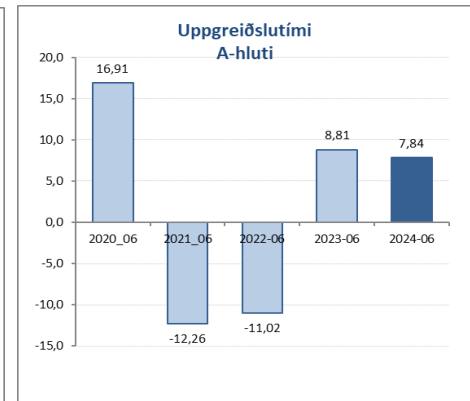
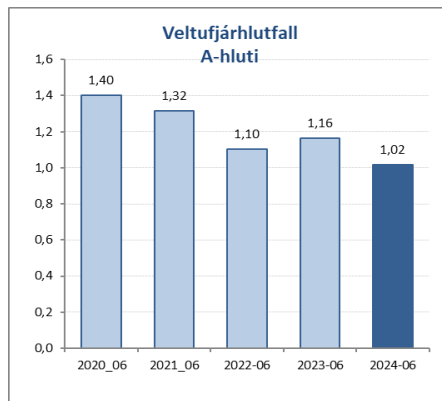
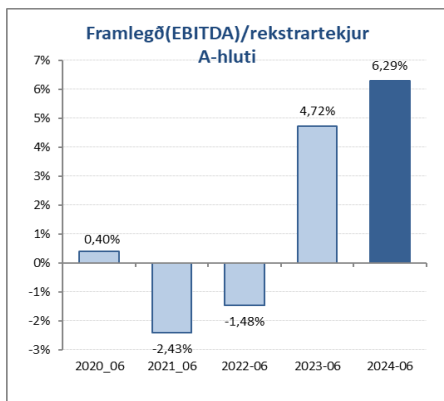
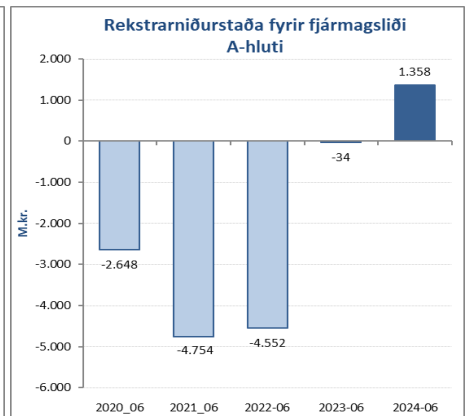
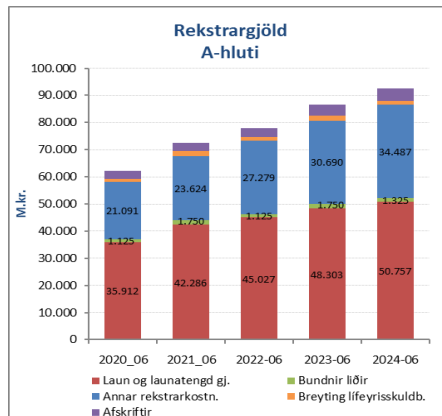
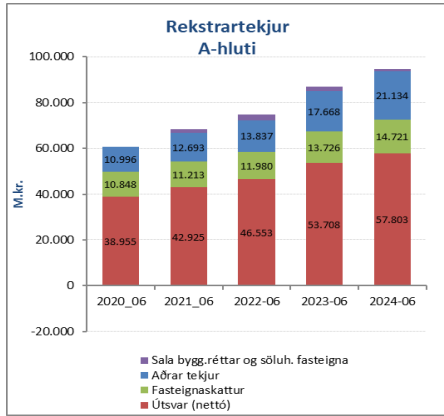
Veltufé frá rekstri í hlutfalli af tekjum var jákvætt um 9,3% á fyrstu sex mánuðum ársins 2024.

Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A-hluta sl. 5 ár:⁷

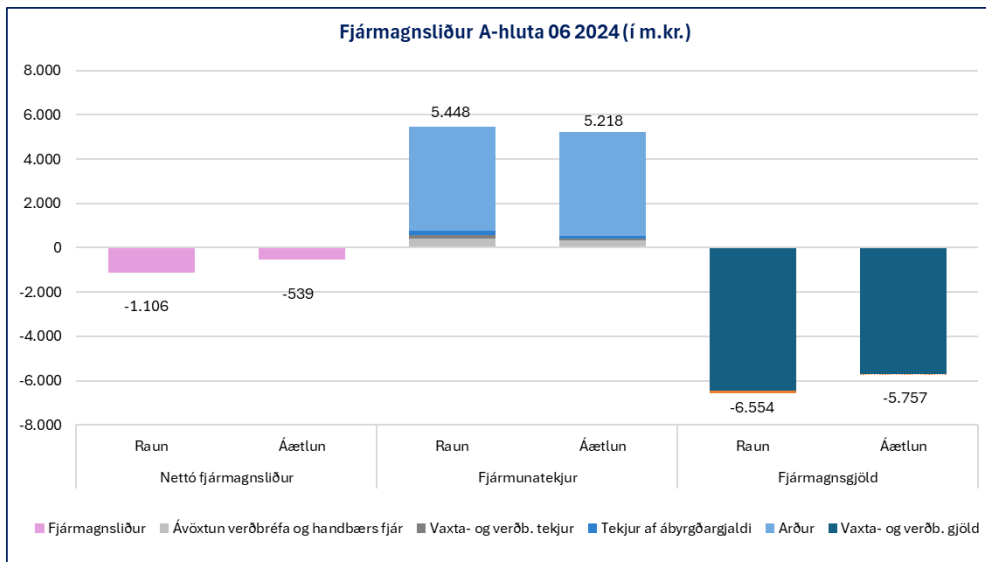
A-hluti	2020_06	2021_06	2022_06	2023_06	2024_06
Eiginfjárhlutfall	44,4%	37,9%	34,3%	29,6%	28,5%
Arðsemi eigin fjár	-6,4%	-15,9%	-19,4%	-2,2%	0,5%
Veltufjárhlutfall	1,40	1,32	1,10	1,16	1,02
Langtímaskuldir/eigið fé	64,3%	89,3%	113,4%	144,1%	158,7%
Vaxtaþekja, EBIT/netto vextir	20,8	-4,0	-4,8	0,0	-0,6
Vaxtaþekja, EBITDA/netto vextir	-1,9	-1,4	-1,2	-1,3	-2,7
Framlegð (EBITDA) / rekstrartekjur	0,4%	-2,4%	-1,5%	4,7%	6,3%

⁷ Sjá lýsingar á kennitölum í viðauka 1. Fjárhæðir fyrri ára í kennitölum og myndum taka mið af útgefnum ársreikningum fyrri ára. Þeim er því ekki breytt þó fjárhæðum samanburðarárs í ársreikningi sé breytt.

Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A-hluta

2.4. Fjármagnsliður A-hluta

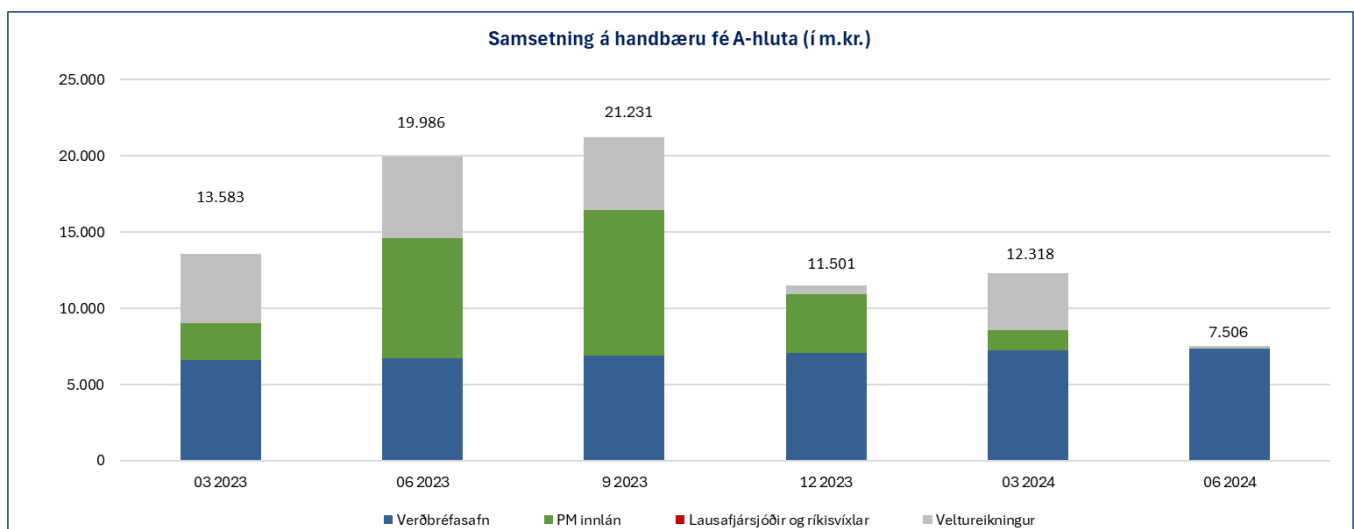
Fjármagnsliður A-hluta samanstendur af fjármagnslið Aðalsjóðs og Eignasjóðs.

Fjármagnsliður A-hluta var neikvæður um 1.106 m.kr. á tímabilinu sem er 568 m.kr. verri niðurstaða en áætlanir gerðu ráð fyrir.

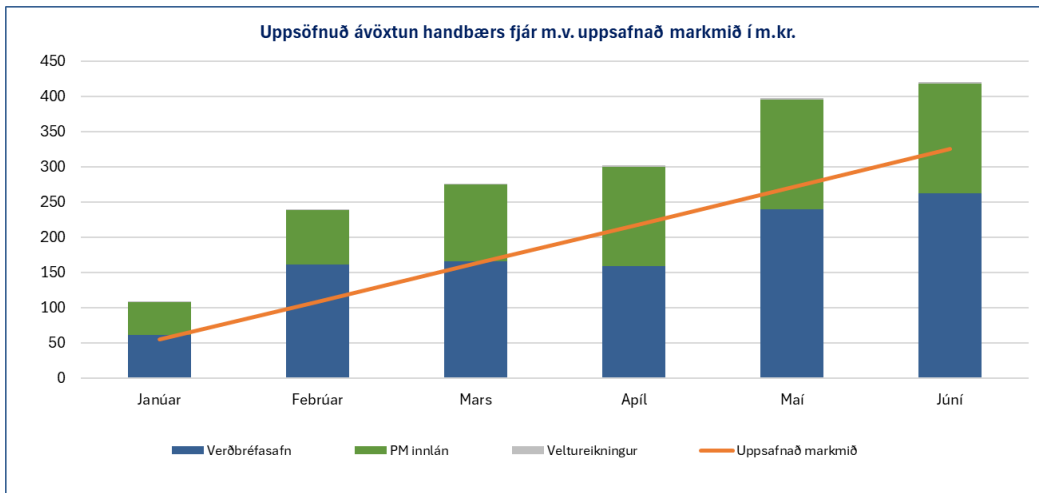
Fjármunatekjur A-hluta voru 5.448 m.kr. sem var 230 m.kr. umfram áætlun tímabilsins. Betri niðurstaða skýrist einna helst af ávöxtun verðbréfa og handbærs fjár var 96 m.kr. yfir áætlun en ávöxtun á skuldabréfasafni var lægri en áætlað var en á mótí kemur að vextir á skammtímamarkaði voru hærrí en gert hafði verið ráð fyrir. Tekjur af ábyrgðargjaldi voru 43 m.kr. yfir áætlun og aðrar vaxtatekjur 91 m.kr. yfir áætlun.

Fjármagnsgjöld A-hluta voru 6.554 m.kr. sem var 797 m.kr. umfram áætlun. Skýrist það af 771 m.kr. hærrí vaxta- og verðbóttagjöldum vegna hærrí verðbólgu og hærrí vaxta en forsendur áætlunar gerðu ráð fyrir en einnig af 26 m.kr. hærrí fjármagnstekjuskatti, m.a. vegna skuldabréfasafns. Lántökukostnaður var á áætlun.

Handbært fé A-hluta í lok júní 2024 var 7.506 m.kr. sem skiptist í skuldabréfasafn 7.344 m.kr. og stöðu á veltureikningum 162 m. kr. Handbært fé lækkaði um 3.999 m.kr. á tímabilinu. Fjárhagsáætlun 2024 gerði ráð fyrir að handbært fé myndi lækka um 1.509 m.kr. tímabilinu.

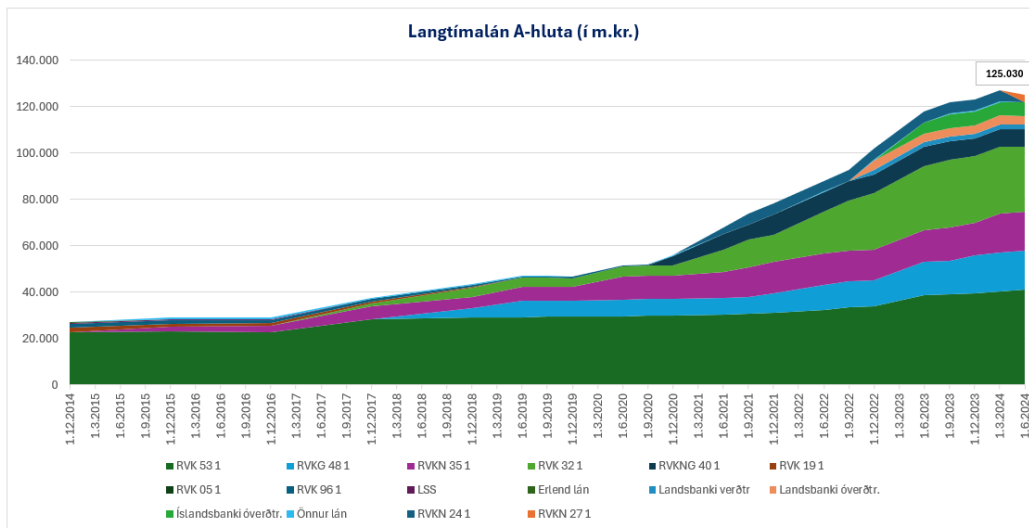

Ávöxtun á handbært fé var 96 m.kr. umfram áætlun tímabilsins, vaxtatekjur voru 421 m.kr. samanborið við 325 m.kr. sem áætlunin hljóðaði upp á. Frávikið skýrist af því að vextir á skammtímamarkaði hafa verið hærrí en áætlanir gerðu ráð fyrir. Ávöxtun á skuldabréfasafni Reykjavíkurborgar var 80 m.kr. yfir áætlun og ávöxtun peningamarkaðsinnlána var 16 m.kr. yfir áætlun. Ávöxtun skuldabréfasafnsins var 3,69% á tímabilinu en safnið er í umsjón Íslenskra verðbréfa hf.

Reykjavíkurborg ávaxtar allt laust fé miðað við sjóðsþörf A-hluta á hverjum tíma og velur ávöxtunarleið samkvæmt reglum um fjárstýringu og þau kjör sem bjóðast og er þannig reynt að hámarka ávöxtun handbærs fjár A-hluta. Meginvextir Seðlabankans hafa verið óbreyttir frá ágúst í fyrra og eru 9,25%.

Langtímaskuldir Reykjavíkurborgar námu 125.030 m.kr. Eftirfarandi mynd sýnir þróun þeirra frá árinu 2014. Staða langtímaskulda var 122.941 m.kr. í upphafi árs og hafa hækkað um 2.089 m.kr. þar af var ný lántaka 6.962 m.kr., afborganir námu 7.810 m.kr. og verðbætur og afföll ársins voru 2.937 m.kr.

Fjármögnun Reykjavíkurborgar með áföllum vöxtum nemur 7.054 m.kr. að markaðsvirði á tímabilinu. Sjá nánar um lántöku ársins í töflu. Lántökuáætlun ársins hljóðar upp á 16.500 m.kr. á árinu 2024. Staða á yfirdráttarláni í lok júní var 1.596 m.kr.

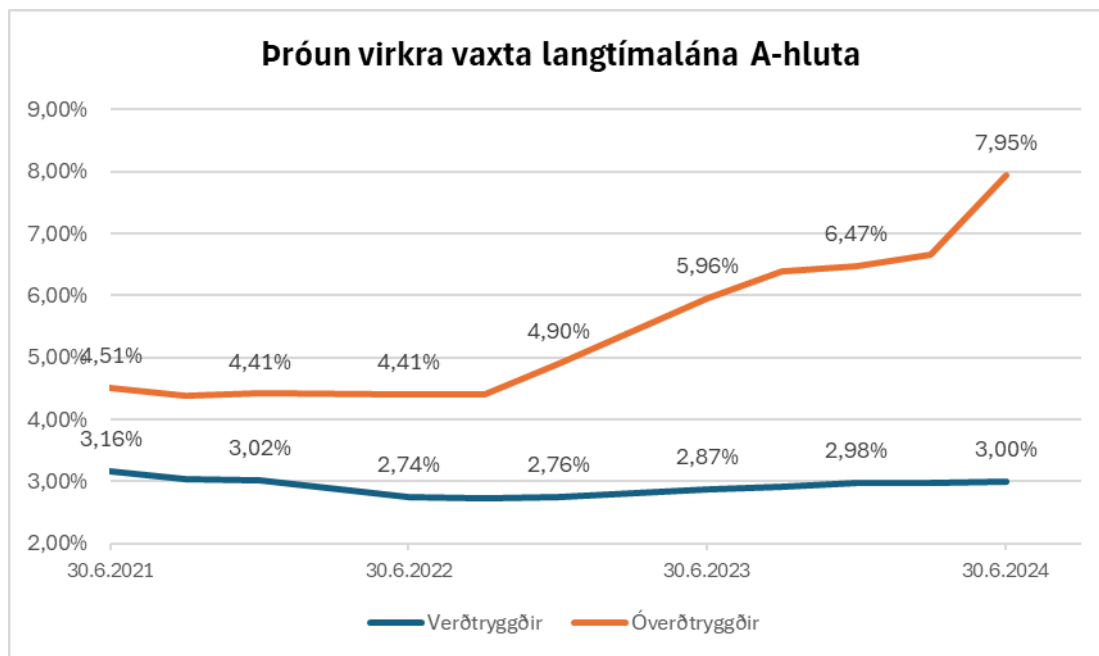
Markaðsverð lántöku 2024

Flokkar	Janúar	Febrúar	Mars	Apríl	Mái	Júní
RVK 53 1	532			215		
RVK 32 1			100			
RVKG 48 1						
RVKN 27 1				3.000		
RVKN 35 1	770	2.086	250	101		
RVKNG 40 1						
Samtals markaðsverð	1.302	2.086	350	3.316	0	0
Uppsafnað markaðsverð	1.302	3.388	3.738	7.054	7.054	7.054
Áætluð lántaka - jafnskipt	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Eftirstöðvar áætlaðrar lántöku	15.198	13.112	12.762	9.446	9.446	9.446

Verðtryggingarhlutfall útgefina skuldabréfa og lána hjá viðskiptabönkum er 70% og hefur hlutfallið haldist óbreytt á árinu 2023. Verðtryggði skuldabréfaflokkurinn RVK 53 1 er enn stærstur eða 33% af eftirstöðvum. Yfirlit yfir langtímalán má sjá í eftirfarandi töflu.

Flokkur	Samtals útgefið 30.06.2024	Vextir	Greiðslutegund	Eftirstöðvar 30.06.2024	Lokagjalddagi	Visitölutenging	Hlutfall
RVKN 27 1	3.000.000	9,52%	Kúlubréf	3.000.000	26.4.2027	Óverðtryggt	2,4%
RVKN 35 1	28.440.000	6,72%	Jafnar afborganir	16.541.808	26.3.2035	Óverðtryggt	13,2%
RVKNG 40 1	9.130.000	4,50%	Jafnar afborganir	7.749.680	21.8.2040	Óverðtryggt	6,2%
Íslandsbanki - langtímalán	6.000.000	Breytilegir	Óreglulegt	5.820.000	1.11.2032	Óverðtryggt	4,7%
Landsbanki - langtímalán	4.000.000	Breytilegir	Jafnar afborganir	3.600.000	25.10.2037	Óverðtryggt	2,9%
RVK 32 1	31.893.000	2,50%	Jafngreiðslubréf	28.105.822	21.10.2032	Verðtryggt	22,5%
RVKG 48 1	14.545.000	2,39%	Jafngreiðslubréf	16.934.738	21.10.2048	Verðtryggt	13,5%
RVK 53 1	23.710.000	4,40%	Jafngreiðslubréf	41.094.781	10.12.2053	Verðtryggt	32,9%
Landsbanki - langtímalán	2.000.000	Breytilegir	Jafnar afborganir	2.034.120	25.10.2037	Verðtryggt	1,6%
Jöfnunarsjóður	180.000	2,00%	Jafnar afborganir	148.645	1.1.2037	Verðtryggt	0,1%
* Allar fjárhæðir í þús. króna				125.029.593			

Virkir vextir af langtímalánum eru vegnir vextir hversrar útgáfu af heildarútgáfu í sérhverjum skuldabréfaflokki. Virkir vextir óverðtryggða lána í lok tímabilsins stóðu í 7,95% og hafa hækkað nokkuð á árinu. Virkir vextir verðtryggðra lána stóðu í 3,00% í lok júní. Langtíma lán hjá Landsbanka og Íslandsbanka bera breytilega vexti en samtals hafa verið tekin lán að fjárhæð 12.000 m.kr. með breytilegum vöxtum. Einnig var skuldabréfaflokkur RVKN 24 1 á gjalddaga á tímabilinu og hann greiddur upp en hann bar 3,42% óvertryggða vexti.

2.4.1. Skulda- og áhættustýring

Stærsta áhætta sem snýr að fjármagnslið A-hluta er verðbólguáhætta. Skuldir borgarinnar eru að stórum hluta verðtryggðar og hækka samhliða aukinni verðbólgu. Reykjavíkurborg á einnig verðtryggðar eignir en þær eru að megninu til í verðtryggðum markaðsskuldabréfum í verðbréfasafni í stýringu hjá Íslenskum verðbréfum. Verðtryggðar skuldir eru hærri en verðtryggðar eignir og því ber Reykjavíkurborg kostnað vegna aukinnar verðbólgu.

Lausafjárahætta er önnur áhætta sem Reykjavíkurborg fylgist vel með. Reglur Reykjavíkurborgar um fjárstýringu kveða á um að tryggt skuli vera að Reykjavíkurborg hafi ávallt aðgengi að nægu lausu fé til að standa við skuldbindingar borgarsjóðs og tekur skuldastýring og ávöxtun handbærs fjár mið af því. Reykjavíkurborg er með samning um yfirdráttarlán hjá Landsbanka að fjárhæð 8 milljarðar og með samning um 4 milljarða yfirdráttarlán hjá Arion banka í lok júní 2024 til að jafna sveiflur í sjóðstreymi innan mánaðar.

Vaxtaáhætta er til staðar þar sem búið er að taka lán með breytilegum vöxtum sem taka mið af markaðsvöxtum á hverjum tíma. Lán með breytilegum vöxtum eru um 9,2% af heildarlánum Reykjavíkurborgar. Hækkun markaðsvaxta hefur neikvæð áhrif á rekstur Reykjavíkurborgar.

2.4.2. Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta

Fjármála- og áhættustýringarsvið hefur á síðustu árum unnið kerfisbundið að því að taka upp virka stýringu lána og lausafjár með tillögum um breytingar á fjárstýringarreglum, verklagi og heimildum fjármálastjóra innan þeirra marka sem sveitarstjórnarlög veita. Hér að neðan er listi yfir helstu aðgerðir í þessum efnum:

1. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í mars 2015 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVKN 35 1 sem er óverðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í mars 2035. Tilgangurinn með þessari aðgerð var að draga úr verðbólguáhættu og vægi verðtryggðra skulda hjá A-hluta, en einnig til að auka sveigjanleika í fjármögnun og stytta í meðallíftíma skulda. Skuldabréf að nafnvirði 5.840 m.kr. voru gefin út í þessum skuldabréfaflokki á fyrri hluta árs 2024.
2. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í febrúar 2017 til að kaupa hlutdeildarskírteini í lausafjár sjóðum þar sem fjárfestingarstefna þeirra er í takti við fjárfestingarheimildir sem settar eru í reglum um fjárstýringu. Tilgangurinn var að auka sveigjanleika í daglegri lausafjárstýringu með auknum valmöguleikum og minni bindingu en í tilfelli bundinna innlána og peningamarkaðsinnlána án þess að gefa afslátt á ávöxtunarkröfu. Ekki hafa verið keypt hlutdeildarskírteini í lausafjár sjóðum á árinu 2024. Peningamarkaðsinnlán hjá viðskiptabönkunum voru nýtt við lausafjárávöxtun á tímabilinu.
3. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í nóvember 2017 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVK 32 1 sem er verðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í október 2032. Tilgangurinn með stofnun RVK 32 1 var að auka valmöguleika í lántöku og stytta meðallíftíma lána sem og að auka valmöguleika fjárfesta og mæta eftirspurn á markaði eftir meðallöngum skuldabréfum. Skuldabréf að nafnvirði 120 m.kr. voru gefin út í þessum skuldabréfaflokki á fyrri hluta árs 2024.
4. Reykjavíkurborg hefur gefið út græn skuldabréf frá því í desember 2018. Græn skuldabréfaútgáfa byggir á grænni skuldabréfaumgjörð. Uppfærslu á grænni umgjörð lauk á vormánuðum 2023. Reykjavíkurborg hefur frá árinu 2019 gefið út grænar áhrifaskýrslur um árangur af grænni fjárfestingu og fjármögnun þeirra. Ekkert hefur verið gefið út í þessum skuldabréfaflokki á árinu 2024.
5. Í desember 2020 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan grænan skuldabréfaflokk RVKNG 40 1 með lokagjalddaga í ágúst 2040. Tilgangur útgáfunnar er að auka valmöguleika í grænni fjármögnun og auka vægi óverðtryggðra skulda. Ekkert hefur verið gefið út í þessum skuldabréfaflokki á árinu 2024.
6. Í október 2022 var samið um lánaramma við Landsbanka að fjárhæð 6.000 m.kr. Verðtryggð lán eru 2.000 m.kr. og 4.000 m.kr. óverðtryggð. Öll lánin bera breytilega vexti.
7. Í febrúar 2023 var samið um lánaramma við Íslandsbanka að fjárhæð 6.000 m.kr. Tekin voru langtímalán í þremur hlutum á árinu 2023, samtals 6.000 m.kr. Lánin eru óverðtryggð og bera breytilega vexti.
8. Í apríl 2024 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan stuttan skuldabréfaflokk, RVKN 27 1. Skuldabréfið er vaxtagreiðslubréf með lokagjalddaga 26. apríl 2027 og tveimur vaxtagjalddögum á ári. Nafnvextir skuldabréfsins eru 9,52%. Tilgangurinn með þessari útgáfu var að bregðast við fjárförf til skemmri tíma og endurfjármagna hluta af skuldabréfaflokknum RVKN 24 1 sem var á gjalddaga í maí 2024. Einnig að auka vægi óverðtryggðrar fjármögnunar og ná til breiðari hóps fjárfesta. Skuldabréf að nafnvirði 3.000 m.kr. voru gefin út í þessum flokki í apríl 2024.
9. Í mars 2024 samdi Reykjavíkurborg við Landsbankann um umsón, ráðgjöf og útgáfu á nýjum löngum verðtryggðum skuldabréfaflokki. Tilgangur þessarar útgáfu er að koma með nýjan valkost á móti skuldabréfaflokknum RVK 32 1 sem er orðinn stuttur í líftíma og stór í útgáfu og RVK 53 1 sem er einnig stór í útgáfu. Ekki hafa verið gefin út skuldabréf í flokknum á tímabilinu.

3. Samantekni árshlutareikningar fyrirtækja Reykjavíkurborgar

Yfirlitið sýnir fjárhæðir úr árshlutareikningum dótturfyrirtækja Reykjavíkurborgar eins og þær koma fram í þeirra árshlutareikningnum. Sameignarfélögin Faxaflóahafnir (75,55%) og Jafnlaunastofa (50%) ásamt byggðasamlögum (56,577%) eru tekin inn í samantekni árshlutareikningi Reykjavíkur eftir ábyrgðarhlut Reykjavíkur í hlutföllum sem fram koma í svigunum hér að framan.

Eignarhlutur / ábyrgðarhlutur Rvk	A-hluti	Afvaki	Faxaflóahafnir	Félagsbústaðir	Malbikunar- stöðin Höfði	Íþróttar- sýningahöllin	Jafnlaunastofa	Orkuveita Reykjavíkur	Slokkvilið höfðubsv.	Sorpa	Strætó	Þjófáreiðvangur	A- og B-hluti
(m.kr.)		95,70%	75,55%/75,55%	100,00%	100,00%	50,00%	50%/50%	93,589%	60,82%/56,577%	58,3%/56,577%	60,3%/56,577%	50,00%	
Rekstraretkjör	94.570	0	2.701	3.475			42	32.937	2.601	3.857	5.836	0	133.690
Rekstrargjöld	93.212	0	2.416	1.856			44	21.651	2.510	3.530	5.573	1	118.974
Afskriftir	4.590	0	447	9			0	8.316	70	206	114	0	13.573
Fjármagnslöðir	-1.106	0	144	-2.831			0	-6.359	21	-117	-75	0	15.010
EBIT	1.358	0	285	2.197			-1	11.286	91	328	264	-1	14.716
EBITDA	5.948	0	732	1.627			-1	19.602	161	534	378	-1	28.289
Hagnaður (- tap)	196	0	469	355	-172	-51	-2	4.269	112	211	188	-1	406
Fastafrámunir	249.270	2	14.633	160.035	1.310	2.887	2	453.106	2.689	8.324	2.171	0	869.969
Veltufrámunir	36.806	7	4.670	352	386	868	8	42.316	1.030	1.409	857	2	80.596
Heildareignir	286.077	9	19.302	160.387	1.696	3.755	10	495.421	3.719	9.734	3.028	2	950.565
Skammtmaskuldir	36.181	0	711	2.318	293	142	12	36.481	697	1.272	1.363	1	72.335
Langtímaskuldir	129.244	0	0	61.740	30	2.471	0	175.703	200	1.985	1.604	0	369.405
Skuldbindingar	39.201	0	0	10.825	60	271	0	23.498	0	491	236	0	69.914
Heildarskuldir	204.626	0	711	85.149	383	2.884	12	235.681	897	3.748	3.204	1	511.654
Eigið fé 1/1	81.254	9	18.123	85.149	1.485	921	-1	258.984	2.710	5.775	-364	2	437.089
Eigið fé 30/6	81.450	9	18.591	85.504	1.313	871	-2	259.740	2.822	5.986	-176	1	438.911
Skuldir og eigið fé	286.077	9	19.302	160.387	1.696	3.755	10	495.421	3.719	9.734	3.028	2	950.565
Handbært fé frá rekstri	3.257	0	535	799	-152	158	3	17.356	270	500	25	-2	22.151
Fjárfestingarvefingar	-7.116	0	-769	-399	-84	-66	0	-14.982	-431	-145	-21	0	-23.911
Ný langtímalán	6.962	0	0	66	0	0	0	10.808	0	0	0	0	18.223
Greiddar arborganir	-8.675	0	0	-789	-15	-31	0	-9.073	-9	-110	-53	0	-18.672
Staða á handbæru fé 30/06	7.506	0	3.816	48	0	773	7	14.598	880	558	321	0	26.809
Velturé frá rekstri	8.793	0	876	982	-130	96	-2	14.556	189	457	340	-1	20.796
Eiginfráhlutfall	28,5%		96,3%	53,3%	77,4%	23,2%	-25,1%	52,4%	75,9%	61,5%	-5,8%	55,4%	46,2%
Andsemi eign fjár	0,5%		4,7%	0,5%	-23,2%	-11,0%	532,7%	3,4%	8,2%	7,3%	0,0%	0,0%	0,3%
Veltufráhlutfall	1,02		6,57	0,15	1,32	6,12	0,62	1,2	1,48	1,11	0,63	2,24	1,11
Langtímaskuldir/eigið fé	158,7%		0,0%	0,0%	2,3%	283,8%	0,0%	0,66	7,1%	33,2%	-911,3%		84,2%
Vaxabærandi skuldir/eigið fé bara OR	-2,66		-5,08	2,47			-3,01	0,66		6,98	10,74		-1,22
Vaxtaþekja, EBITDA/netto vextir	0,21		-1,97	1,12			-3,52	-4,61		1,75	3,00		-3,32
Skuldaþekja, EBIT/(gr. afb.-netto vextir)	7,84		0,00	32,28			0,00	0,57		2,40	2,54		9,54
Velturé frá rekstri/rekstrartekjum	9,3%		32,4%	28,3%			-3,7%	44,2%	7,3%	11,9%	5,8%		15,6%

Skýringar
 Eiginfráhlutfall Eigið fé á móti heildarfjármagni. Sýnir fjárhagslegan styrk fyrirtækis (tapból).
 Andsemi eign fjár Hagnaður á móti eigið fé. Segir til um ávöxtun eign fjár í fyrirtæki.
 Veltufráhlutfall Veltufrámunir á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæfi fyrirtækis að inna af hendi skuldagreiðslur á næstu mánuðum.
 Langtímaskuldir / eigið fé Langtímaskuldir á móti eign fé. Sýnir fjárhagslega áhættu af skuldséttingu fyrirtækis.
 Vaxtaþekja, EBITDA/netto fjárm. Rekstrarniðurstæða fyrir fjármagnislöð, skatta, arborganir og afskriftir (EBITDA) á móti vaxtagreiðslum.
 Skuldaþekja, EBITDA/(gr. afb.-netto fjárm.). Rekstrarniðurstæða fyrir fjármagnislöð, skatta, arborganir og afskriftir (EBITDA) á móti vaxtagreiðslum.
 Uppgreiðslutími skulda (ár) Langtímaskuldir á móti velturé frá rekstri.

Viðauki 1: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið

Málefni fatlaðs fólks Heildarkostnaður vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 11.630 m.kr. og tekjur sem komu á móti voru 7.255 m.kr. Rekstrarniðurstaða var neikvæð um 4.375 m.kr. eða 313 m.kr. umfram fjárheimildir.

Málefni fatlaðs fólks janúar - júní 2024			
Tekjur:	í m.kr.	Rauntölur	Áætlun
Framlag frá Jöfnunarsjóði		6.094	6.106
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. NPA þjónustu		3	71
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. lengdrar viðveru		0	0
Útsvarstekjur 0,25% RVK		1.084	1.093
Þjónustutekjur		49	60
Dagþjónusta við önnur sveitarfélög		26	14
Tekjur alls		7.255	7.345
Gjöld:			
Laun og launatengd gjöld		7.108	6.732
Húsaleiga		361	339
Annar rekstrarkostnaður		300	410
NPA þjónusta		984	1.084
Þjónustugjöld (samningar)		1.858	1.847
Stjórnunarkostnaður		26	29
Lengd viðvera ÍTR		211	220
Lengd viðvera SFS		783	747
Gjöld alls		11.630	11.407
Niðurstaða		-4.375	-4.063

Samanlagður kostnaður umfram tekjur vegna málefna fatlaðs fólks á árunum 2011-2024_06 nam alls 48.178 m.kr.⁸

Málefni fatlaðs fólks	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024_06
Tekjur	4.153	4.804	5.098	5.246	5.993	6.656	7.279	7.790	7.944	8.938	9.385	10.525	13.467	7.255
Gjöld	4.430	4.868	5.512	6.233	7.074	8.018	9.385	10.597	12.151	14.880	16.440	19.804	21.689	11.630
Gjöld umfram tekjur	-277	-64	-414	-987	-1.081	-1.362	-2.106	-2.807	-4.207	-5.942	-7.055	-9.279	-8.222	-4.375
Uppsafnaður mismunur	-277	-341	-755	-1.742	-2.823	-4.185	-6.291	-9.098	-13.305	-19.247	-26.302	-35.581	-43.803	-48.178

⁸ Fjárhæðir eru á verðlagi þess árs sem þær tilheyra.

Hjúkrunarheimili Útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur hafa verið mikill síðustu ár. Þegar Reykjavíkurborg tók að sér að annast rekstur hjúkrunarheimila fyrir hönd ríkissjóðs var gert ráð fyrir að rekstur hjúkrunarheimilanna yrði að fullu fjármagnaður með framlögum úr ríkissjóði. Á fyrstu sex mánuðum ársins 2024 var rekstur hjúkrunarheimila neikvæður um 210 m.kr. Meðfylgjandi mynd sýnir uppsöfnuð útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur á árunum 2008 til loka júní 2024.

Hjúkrunarheimili Reykjavíkurborgar			
Útgjöld umfram tekjur 01.01.2008-30.06.2024 (í m.kr. á verðlagi hvers árs)			
Ár	Droplaugarstaðir	Seljahlíð	Samtals
2008	157	57	214
2009	200	74	274
2010	166	68	234
2011	84	70	154
2012	135	80	215
2013	137	103	240
2014	156	113	270
2015	138	131	269
2016	158	98	256
2017	185	86	270
2018	170	86	256
2019	187	120	306
2020	315	133	448
2021	208	129	337
2022	422	137	559
2023	280	106	386
2024_06	151	59	210
Samtals	3.249	1.650	4.899

Tónlistarskólar Útgjöld voru um 836 m.kr. eða 2 m.kr. innan fjárheimilda. Framlög til tónlistarskóla vegna grunnnáms og miðnáms í hljóðfæraleik sem Reykjavíkurborg ber kostnaðinn af námu 669 m.kr. og framlög til tónlistarskóla frá Jöfnunarsjóði námu 167 m.kr.

Viðauki 2: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á greiðslum Reykjavíkurborgar til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og greiðslur Jöfnunarsjóðs til Reykjavíkurborgar á móti. Þar sem fram kemur að Reykjavíkurborg fær 23 m.kr. minna en áætlað var og greiðir 87 m.kr. minna en áætlað var inn í sjóðinn:

Greiðslur í Jöfnunarsjóð	Raun 2024_06	Áætlun 2024_06	Frávik	%
Hludt. Jöfnunarsj. í staðgreiðslu vegna grunnskóla	3.283	3.316	-33	-1,0%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr. v málefna fatlaðra	6.147	6.201	-54	-0,9%
Samtals greiðslur í Jöfnunarsjóð	9.431	9.518	-87	-0,9%

Greiðslur frá Jöfnunarsjóði	Raun 2024_06	Áætlun 2024_06	Frávik	%
Framlag vegna málefna fatlaðs fólks	6.094	6.106	-12	-0,2%
Framlag vegna sérskóla	925	925	0	0,0%
Framlag vegna tónlistarskóla	179	176	3	1,5%
Framlag v. samþættingar þjón. í þágu barna	202	215	-12	-5,7%
Annað	29	30	-1	-4,0%
Samtals greiðslur frá Jöfnunarsjóði	7.429	7.452	-23	-0,3%
Nettó greiðslur í Jöfnunarsjóð	-2.001	-2.066	64	-3,1%

Viðauki 3: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur

Ársreikningi er ætlað að veita upplýsingar um afkomu stofnana og fyrirtækja Reykjavíkurborgar og um fjárhagslega stöðu þeirra.

Með framsetningu á kennitölum má á samanþjappaðan og einfaldan hátt veita upplýsingar úr ársreikningi um arðsemi og fjárhagsstöðu. Kennitölur byggja á þeim reikningsskilaaðferðum sem notaðar eru af viðkomandi aðila. Þetta býður upp á marga túlkunarmöguleika. Varhugavert er að draga of miklar ályktanir af einni kennitölu fyrir eitt tiltekið ár. Þær verður yfirleitt að skoða í samhengi við aðrar mikilvægar kennitölur og þróun þeirra yfir tímabil, a.m.k. þrjú ár. Kennitölur ætti líka að bera saman við kennitölur annarra aðila í skyldri starfsemi til að sjá þær í eðlilegu samhengi. Þá er ástæða til að vara við því að sumar kennitölur geta verið viðkvæmar fyrir breytingum á lágum fjárhæðum.

Í þessar skýrslu Fjármálaskrifstofu er stuðst við eftirfarandi kennitölur:

Arðsemi eigin fjár (Return on equity ratio): Hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs

Mælt sem hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs. Sýnir getu fyrirtækis til að ávaxta fjármuni sem eru bundnir í því. Það er spurning hvort þetta hlutfall er nothæft sem kennitala fyrir sveitarfélag. Það ber a.m.k. að túlka það varlega í því samhengi, sérstaklega vegna þess að eignir í A-hluta sveitarsjóðs eru metnar samkvæmt kostnaðarverðsreglu. Hér má hafa í huga að fjármagnsvextir á skuldabréfum í milliviðskiptum Aðalsjóðs og Eignasjóðs eru 4%. Arðsemiskrafa eigin fjár í einkageira er samsett úr áhættulausum vöxtum ásamt áhættuálagi markaðar. Arðsemi eiginfjár gefur vísbendingu um hvort jafnvægisregla skv. sveitarstjórnarlögum sé uppfyllt.

Arðsemi fjármagns (Return on Capital Employed (ROCE))

Mælt sem hlutfall EBIT af heildareignum. Sýnir arðsemi þess fjármagns sem bundið er í rekstrinum.

EBIT

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og skatta.

EBITDA

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, skatta, afskriftir og endurmat.

Framlegð (EBITDA) og veltufjárlutföll

Eftirlitsnefnd sveitarfélaga leggur einnig áherslu á kennitölurnar framlegð og veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum í samhengi við skuldareglu sveitarstjórnarlaga. Ef miðað er við 150% skuldir og skuldbindingar í hlutfalli af tekjum þá þarf veltufé frá rekstri að vera a.m.k. 7,5% af heildartekjum til að standa undir samningsbundnum afborgunum langtímalána með 20 ára greiðslutíma. Þá er í viðmiðum Eftirlitsnefndarinnar gert ráð fyrir að fjárfestingar nemi 5% af heildarskuldum og þær séu fjármagnaðar með lántöku, þannig að skuldir og skuldbindingar verði áfram 150% af tekjum.

Eiginfjárlutfall (Equity ratio)

Mælt sem hlutfall eigin fjár á móti heildarfjármagni. Hlutfallið sýnir fjárhagslegan styrk eða tappól fyrirtækis. Það er ekki til faglega einhlítur mælikvarði á æskilegt eða nauðsynlegt eiginfjárlutfall, hvorki hjá sveitarfélögum eða fyrirtækjum. Almennt hefur 50% eiginfjárlutfall sveitarfélags talist ásættanlegt. Síðan má velta fyrir sér merkingu eiginfjárlutfalls hjá sveitarfélagi gagnvart lánadrottnum, þar sem sveitarfélag getur almennt ekki selt eignir eins og skóla til að standa skil á skuldum. Öðru máli gegnir um fyrirtæki, enda fjármagna þau gjarnan stóran hluta af varanlegum rekstrarfjármunum með lánsfé. Eiginfjárlutfall þeirra skiptir máli gagnvart lánveitendum en mikill munur er á hvað telst ásættanlegt í þeim efnum og fer það m.a. eftir atvinnugreinum og því hvort um fjármagnsfreka starfsemi er að ræða. Þannig geta fjármagnsfrek iðnfyrirtæki og fjármálastofnanir verið með eiginfjárlutfall undir 20%. Líta má á OR sem fjármagnsfrekt orkuframleiðslufyrirtæki á uppbyggingarskeiði með mikla lánsfjárbörf sem hefur áhrif á hvernig túlka ber eiginfjárlutfall A- og B-hluta.

FFO mælikvarðinn (Funds from operation)

FFO er mælikvarði á veltufé frá rekstri sem skilgreindur hefur verið af Moody's og notaður er við mat á fjárhagsstöðu Orkuveitu Reykjavíkur. Hann er reiknaður sem veltufé frá rekstri án vaxta og skatta, að viðbættum vaxtatekjum og tekjum af arðgreiðslum, en að frádregnum gjaldfærðum vöxtum, eignfærðum vöxtum, greiðslum vegna annarra fjármagnsliða og tekjuskatti.

FFO vaxtaþekja

FFO vaxtaþekja mælir getu Orkuveitu Reykjavíkur til að standa við vaxtagreiðslur félagsins með handbæru fé þess. Hann er reiknaður með handbæru fé frá rekstri í sjóðstreymi að viðbættum vaxtagjöldum, deilt með vaxtagjöldum úr rekstrarreikningi.

FFO/nettó skuldir

FFO/nettó skuldir er mælikvarði sem einnig hefur verið skilgreindur af Moody's. En þar er hlutfall FFO vaxtaþekju fundið með heildar nettó skuldum. Nettó skuldir eru skilgreindar neðar.

Handbært fé í lok tímabils

Handbært fé í lok tímabils lýsir þeirri peningamyndun sem reksturinn skilar af sér á tímabilinu þegar búið er að taka tillit til breytinga á rekstartengdum eignum og skuldum, fjárfestingahreyfinga og fjármögnunarhreyfinga.

Hreinar skuldir og skuldbindingar

Hreinar skuldir og skuldbindingar eru skilgreindar sem heildarskuldir og skuldbindingar að frádregnum veltufjármunum og langtímakröfum. Hreinar skuldir lýsa þannig skuldastöðu A-hluta þegar tekið hefur verið tillit til peningalegra eigna.

Hreinar vaxtaberandi skuldir

Vaxtaberandi skuldir að frádregnum vaxtaberandi eignum. Það eru langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfum, bundnum bankainnstæðum og handbæru fé.

Jafnvægisviðmið

Skv 64. gr. sveitarstjórnarlaga skulu samanlögð heildarútgjöld samstæðu á hverju þriggja ára tímabili ekki vera hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum og skal ráðherra setja reglugerð um framkvæmdina.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

RFC/nettó skuldir

RFC er FFO að frádregnum arðgreiðslum. Mælikvarði er reiknaður eins og FFO/nettó skuldum nema leiðrétt fyrir greiddum arði félagsins.

Skuldsetningarhlutfall (Gearing ratio)

Mælt sem hlutfall langtímaskulda á móti eigin fé. Sýnir fjárhagslega áhættu skuldsettra fyrirtækja. A-hluti sveitarsjóðs tekur ekki lán til að fjármagna rekstur eða áhættufjárfestingar heldur til að fjármagna nauðsynlega uppbyggingu í varanlegum rekstrarfjármunum, s.s. skólum. Sú fjárfesting er ekki gerð í hagnaðarskyni. Þess vegna er mikilvægt að A-hluti hafi gott greiðsluhæfi og sterka eiginfjárstöðu vegna langtímalána. Langtímalán eru lykilatríði fyrir uppbyggingu varanlegra rekstrarfjármuna í fyrirtækjum og markmiðið er að þau hámarki arðsemi eigin fjár. Á uppbyggingarskeiði varanlegra rekstrarfjármuna í fjármagnsfrækum rekstri getur þessi kennitala orðið mjög há. Fyrirtæki með hátt skuldsetningarhlutfall eru viðkvæm fyrir hagsveiflum enda þurfa þau að greiða af skuldum sínum þótt tekjur lækki eða vextir hækki. Lág hlutfall eigin fjár í fyrirtæki og hátt hlutfall lánsfjár sýnir alltaf ákveðinn fjárhagslegan veikleika.

Skuldaviðmið

Skuldaviðmið er reiknað sem hlutfall skulda og skuldbindinga að frádregnum veltufjármunum, fyrirfram greiðslu til Brúar vegna framtíðarskuldbindinga og núvirtum framtíðar lífeyrisskuldbindingum eftir 15 ár á móti tekjum, í samræmi við reglugerð nr. 502/2012, með síðari breytingum.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Skuldþekja (Debt service coverage ratio)

Skuldþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins afborgunum og vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrækum greinum þarf herra hlutfall en ella. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR og Félagsbústöðum

undanskildum er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Skuldaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd skuldaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Uppgreiðslutími langtímaskulda (Downpayment of debt)

Uppgreiðslutími langtímaskulda er reiknaður sem hlutfall af langtímaskuldum og næsta árs afborgun langtímaskulda á móti veltufé frá rekstri. Kennitalan sýnir hvað fyrirtækið er lengi að greiða upp skuldir sínar m.v. að öllum fjárfestingum væri hætt og rekstur væri óbreyttur og ætti að standa undir skuldaskilum.

Vaxtaþekja (Interest expence coverage ratio)

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði á móti nettó vaxtagreiðslum, er oft notuð til að mæla getu fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrækum greinum er jafnvel talið að hlutfallið þurfi að vera um 2. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla hæfi fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd vaxtaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum (Working capital provided by operating activities/Total revenue)

Mælt sem hlutfall veltufjár frá rekstri af rekstrartekjum. Kennitalan gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til að vaxtar og viðhalds eigna.

Veltufjárhluftall (Current ratio)

Mælt sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur á næstu tólf mánuðum. Hlutfall innan við einn gefur vísbendingu um að rekstrareiningin hafi ekki getu til að standa við skammtímaskuldbindingar sínar á næstu mánuðum. Þegar horft er til A-hluta sveitarsjóðs sem er að stórum hluta fjármagnaður með lögbundnum skatttekjum, ætti að gera kröfu um hærra hlutfall en hjá fyrirtækjum, þ.e. að minnsta kosti 1,20 en sömu kröfu þarf ekki að gera til A- og B-hluta.

Veltufjármunir (Current assets)

Veltufjármunir er sérstök flokkun eigna í ársreikningi. Um er að ræða eignir sem hægt er að breyta í reiðufé eða ráðstafa innan eins árs. Veltufjármunir eru sjóðir, bankainnistæður, birgðir og aðrar skammtímakröfur.